

รายงานของคณะกรรมการวิสามัญ

พิจารณา

ศึกษาและหาทางแก้ไขการตอนโต้

ทางการค้าของสหรัฐอเมริกา

สภาผู้แทนราษฎร

กองกรรมการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ด่วนที่สุด

(สำเนา)

ที่ ๕๙๙๙/๒๕๓๖

สภาผู้แทนราษฎร

ถนนอุทองใน กท 10300

๓๐ กรกฎาคม 2536

เรื่อง รายงานผลการพิจารณาของคณะกรรมการวิสามัญศึกษาและหาทางแก้ไขการตอบโต้ทางการค้าของสหรัฐอเมริกา

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานของคณะกรรมการวิสามัญศึกษาและหาทางแก้ไขการตอบโต้ทางการค้าของสหรัฐอเมริกา จำนวน 1 ฉบับ

ตามที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 18 ปีที่ 1 ครั้งที่ 14 (สมัยสามัญ ครั้งที่สอง) วันพุธที่ 16 มิถุนายน 2536 ได้พิจารณาญัตติด่วน เรื่อง ขอให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการวิสามัญศึกษาและหาทางแก้ไขการตอบโต้ทางการค้าของสหรัฐอเมริกา (นายวิทยา ชันอาสา กับคณะ เป็นผู้เสนอ) และญัตติด่วน เรื่อง ขอให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการวิสามัญศึกษาปัญหาสิทธิบัตรลิขสิทธิ์และปัญหาทางการค้ากับสหรัฐอเมริกา (นายบูรินทร์ หิรัญบุรณะ กับคณะ เป็นผู้เสนอ) และได้ลงมติตั้งกรรมการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณาศึกษาและหาทางแก้ไขการตอบโต้ทางการค้าของสหรัฐอเมริกา ซึ่งคณะกรรมการนี้ประกอบด้วย

1. นายกร ทังพะรังสี
2. นายการุณ กิตติสถาพร
3. นายคณิน บุญสุวรรณ
4. นางเครือวัลย์ สมนะ
5. นายจาดูรนต์ ฉายแสง
6. นายจรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์
7. นายชิงชัย มหาแก้ว
8. นายไชยยศ จิรเมธากร
9. นายชัยวัฒน์ ทรัพย์รวงทอง
10. นายดุสิต ไสภิตชา
11. นายทรงพล โกวิทศิริกุล
12. นายเนวิน ชิดชอบ
13. นายบูรินทร์ หิรัญบุรณะ
14. ร้อยตรี ประพาส ลิ้มปะพันธ์
15. นายไพศาล จันทรวงศ์
16. นายวราเทพ รัตนากร
17. นายวิชัย ชัยจิตวินิชกุล
18. นายวิทยา คุณปลื้ม
19. นายวิวัฒน์ไชย ณ กาฬสินธุ์
20. นายวิสาร เตชะธีราวัฒน์
21. นายสมคิด นวลเปียน
22. นายสวนิต คงสิริ
23. นายสวัสดิ์ วงศ์ทวี
24. นายสัมพันธ์ เลิศนุวัฒน์
25. ร้อยโท สุขาย เชาววิศิษฐ์
26. นายสุธรรม แสงประทุม
27. นายอรรถพล สรสุชาติ
28. นายอลงกรณ์ พลบุตร
29. นายอุตร ตันติสุนทร

โดยที่ที่ประชุมกำหนดระยะเวลาไว้เบื้องต้นตามภารกิจไว้ 30 วัน และคณะกรรมการวิชาการวิสามัญ ได้ขอขยายเวลาในการพิจารณาศึกษาออกไปอีก 30 วัน รวมระยะเวลาในการศึกษาพิจารณาทั้งสิ้น 60 วัน

บัดนี้ คณะกรรมการวิชาการวิสามัญ ได้พิจารณาศึกษาผู้ตติตั้งกล่าว และได้จัดทำรายงานสรุปผล การพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการวิชาการวิสามัญเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอ ที่ประชุมสภาเพื่อพิจารณารายงานของคณะกรรมการวิชาการวิสามัญ ต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

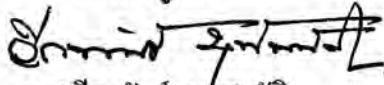
(ลงชื่อ)

จурินทร์ ลักขณวิศิษฏ์

(นายจурินทร์ ลักขณวิศิษฏ์)

ประธานคณะกรรมการวิชาการวิสามัญ

สำเนาถูกต้อง

นายวีระพันธ์ มุขสมบัติ

หัวหน้าฝ่ายประชุมที่ 3

กองกรรมการ

กองกรรมการ

โทร. 2436630

2805628

 /ตรวจ

พิธี /พิมพ์

**รายงานของคณะกรรมการวิสามัญศึกษา
และหาทางแก้ไขการตอบโต้ทางการค้าของสหรัฐอเมริกา**

ตามที่ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 18 ปีที่ 1 ครั้งที่ 14 (สมัยสามัญ ครั้งที่สอง) วันพุธที่ 16 มิถุนายน 2536 ได้พิจารณาญัตติด่วน เรื่อง ขอให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการวิสามัญศึกษาและหาทางแก้ไขการตอบโต้ทางการค้าของสหรัฐอเมริกา (นายวิทยา ชันอาสา กับคณะ เป็นผู้เสนอ) และญัตติด่วน เรื่อง ขอให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการวิสามัญศึกษาปัญหาสิทธิบัตรลิขสิทธิ์และปัญหาทางการค้ากับสหรัฐอเมริกา (นายบูรินทร์ หิรัญบุรณะ กับคณะ เป็นผู้เสนอ) และลงมติตั้งกรรมาธิการวิสามัญชั้นคณะหนึ่ง เพื่อพิจารณาศึกษาและหาทางแก้ไขการตอบโต้ทางการค้าของสหรัฐอเมริกา นั้น บัดนี้ คณะกรรมาธิการได้ดำเนินการประชุมเพื่อพิจารณาศึกษาปัญหาดังกล่าวเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จึงขอรายงานผลการพิจารณา ดังนี้

1. ที่ประชุมคณะกรรมการวิสามัญได้เลือก

1. 1 นายจूरินทร์ ลักษณะวิศิษฐ์	เป็นประธานคณะกรรมการ
1. 2 นายคณิน บุญสุวรรณ	เป็นรองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
1. 3 นายสัมพันธ์ เลิศนุวัฒน์	เป็นรองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
1. 4 นายสุธรรม แสงประทุม	เป็นรองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
1. 5 นายอลงกรณ์ พลบุตร	เป็นเลขานุการคณะกรรมการ
1. 6 ร้อยโท สุขชาย เข้าวัดวิชช	เป็นผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
1. 7 นายวิชัย ชัยจิตวิมลกุล	เป็นผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่สอง
1. 8 นายจตุรนต์ ฉายแสง	เป็นโฆษกคณะกรรมการ
1. 9 นายสมคิด นวลเปียน	เป็นผู้ช่วยโฆษกคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
1. 10 นายอรรถพล สรสุชาติ	เป็นผู้ช่วยโฆษกคณะกรรมการ คนที่สอง

2. ขอบเขตการพิจารณา

เพื่อให้การพิจารณาศึกษาและหาทางแก้ไขการตอบโต้ทางการค้าของสหรัฐอเมริกาเป็นไปอย่างรอบคอบและคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศชาติเป็นหลักภายในระยะเวลาที่สภามอบหมาย คณะกรรมาธิการวิสามัญฯ จึงได้กำหนดขอบเขตและแนวทางในการพิจารณาศึกษาแก้ไข้ปัญหาไว้ดังนี้

2.1 พิจารณาศึกษาปัญหาทางการค้าระหว่างประเทศไทยกับประเทศสหรัฐอเมริกา

2.2 พิจารณาศึกษาปัญหากรณีที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินทางปัญญา

2.3 พิจารณาศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาการตอบโต้ทางการค้าของสหรัฐอเมริกา

3. วิธีการพิจารณาศึกษา

3.1 ศึกษาข้อมูลและข้อเท็จจริงจากบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ สถิติ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

3.2 ศึกษาข้อมูลและข้อเท็จจริงโดยเชิญผู้ที่เกี่ยวข้องจากภาครัฐบาลและภาคเอกชนมาแถลงข้อเท็จจริง และแสดงความคิดเห็น ประกอบด้วย

3.2.1 นายสันติ รัตนสุวรรณ	ผู้อำนวยการกองตรวจสอบ 1
กรมทรัพย์สินทางปัญญา
3.2.2 นางสาวจิราพร ลิ้มปานานนท์	รองศาสตราจารย์คณะเภสัชศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3.2.3 นายจรรุโรจน์ ด้านเกียรติก้อง	นายกสมาคมไทยอุตสาหกรรมผลิตยา
แผนปัจจุบัน
3.2.4 นางอินทิรา เขมกวิวัฒน์	นายกสมาคมผู้ผลิตเภสัชภัณฑ์
3.2.5 นายไกรวิชิต ตันติเมธ	ผู้อำนวยการ สถาบันบริการ
คอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3.2.6 ม.ล. ชัยวัฒน์ ชยางกูร	ผู้จัดการฝ่ายพัฒนาธุรกิจและกิจกรรม
สังคม บริษัท ไอ บี เอ็ม จำกัด
3.2.7 นายยืน กุ้ววรรณ	ผู้อำนวยการสำนักบริการคอมพิวเตอร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
3.2.8 นายศรีศักดิ์ จามรมาน	ศาสตราจารย์ คณะวิศวกรรม
คอมพิวเตอร์ สถาบันเทคโนโลยี
พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

3.3 แต่งตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง เพื่อศึกษาผลกระทบตลอดจนความเสียหายที่จะเกิดขึ้น โดยเฉพาะในประเด็นเกี่ยวกับการคุ้มครองยา Pipeline Products ตามที่สหรัฐอเมริกาเรียกร้อง ซึ่งคณะอนุกรรมการดังกล่าวประกอบด้วย

3.3.1 นายคณิน บุญสุวรรณ	เป็นประธานคณะอนุกรรมการ
3.3.2 นางอินทิรา เขมกวัดน์	เป็นอนุกรรมการ
3.3.3 นายจาร์โรจน์ ด้านเกียรติก้อง	เป็นอนุกรรมการ
3.3.4 นายสมจินต์ สันถาวรภัช	เป็นอนุกรรมการ
3.3.5 นายสันติ รัตนสุวรรณ	เป็นอนุกรรมการ
3.3.6 นางสาวจิราพร ลัมปานานนท์	เป็นอนุกรรมการ
3.3.7 นางสาวยุวดี พัฒนวงศ์	เป็นเลขานุการคณะอนุกรรมการ

4. ผลการพิจารณาศึกษา

4.1 ปัญหาทางการค้าระหว่างประเทศไทยกับประเทศสหรัฐอเมริกา

4.1.1 ความสัมพันธ์ทางการค้าระหว่างประเทศไทยกับสหรัฐอเมริกาถ้าพิจารณาในมูลค่าด้านการส่งออก - นำเข้าแล้ว สหรัฐอเมริกาเป็นคู่ค้าอันดับ 3 ของประเทศไทยโดยในปี 2535 มูลค่าสินค้าของไทยส่งไปยังสหรัฐอเมริกาคิดเป็น 22 % ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด (824,643 ล้านบาท) ในการนี้ทางสหรัฐอเมริกาได้กำหนดให้สิทธิ GSP แก่ประเทศไทย ในปี 2534 เป็นจำนวน 59,720 ล้านบาท ซึ่งประเทศไทยได้ใช้สิทธิในการส่งออกโดยใช้สิทธิ GSP จำนวน 37,519 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 24 ของมูลค่าการส่งออกไปยังสหรัฐอเมริกาทั้งหมด (154,304 ล้านบาท) ในปี 2535 มูลค่าการส่งออกที่ได้รับสิทธิ GSP จำนวน 77,144 ล้านบาท โดยใช้สิทธิ GSP เท่ากับ 47,488 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 25.66 ของมูลค่าการส่งออกไปยังสหรัฐอเมริกา ทั้งหมด (185,005.6 ล้านบาท)

4.1.2 สหรัฐอเมริกาได้ออกกฎหมายการค้าฉบับใหม่ว่าด้วยมาตรการทางการค้าและความสามารถในการแข่งขัน พ.ศ. 2531 (The Omnibus Trade and Competitiveness Act of 1988.) โดยกำหนดให้ผู้แทนการค้าของสหรัฐอเมริกาจัดทำรายงานประเมินปัญหาและอุปสรรคทางการค้าของประเทศคู่ค้าทุกสิ้นเดือนมีนาคมของทุกปี ซึ่งเป็นครั้งแรกที่ประเทศไทยถูกสหรัฐอเมริกากล่าวหาว่าไม่ให้การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาอย่างเพียงพอ ต่อมาในปี 2532 สหรัฐอเมริกาได้จัดให้ประเทศไทยอยู่ในบัญชีรายชื่อประเทศที่ถูกจับตามองอย่างใกล้ชิด และในปี 2534 - 2535 ประเทศไทยได้ถูกจัดอยู่ในบัญชีของประเทศที่สหรัฐอเมริกาคงต้องจัดการอย่างเร่งด่วน เพื่อผ่อนคลายปัญหาทางการค้าระหว่างประเทศทั้งสอง ประเทศไทยได้ดำเนินการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องในปี 2535 คือ พ.ร.บ. เครื่องหมายการค้า และ พ.ร.บ. สิทธิบัตร นอกจากนี้

ประเทศไทยยังได้จัดตั้งหน่วยงานใหม่ขึ้นมาเพื่อดูแลเรื่องทรัพย์สินทางปัญญาโดยเฉพาะด้วย
รายละเอียดกฎหมายว่าด้วยมาตรการทางการค้า และความสามารถในการแข่งขัน
พ.ศ. 2531 ตามเอกสารแนบหมายเลข 1)

4.1.3 คณะกรรมาธิการวิสามัญฯ ได้พิจารณาศึกษาปัญหาทางการค้าระหว่าง
ประเทศไทยและสหรัฐอเมริกาแล้ว เห็นว่าการใช้มาตรการตอบโต้ทางการค้าของสหรัฐ
อเมริกาคือประเทศไทยนั้นเป็นการดำเนินการที่ไม่ชอบธรรม ทั้งนี้ เพราะเหตุว่า ขณะที่
สหรัฐอเมริการะบุว่าประเทศไทยมีพฤติกรรมทางการค้าที่เป็นอุปสรรคต่อตนนั้น ปัจจุบัน
สหรัฐอเมริกายังดำเนินการที่เป็นการค้าที่เป็นอุปสรรคต่อการค้าของไทยด้วยเช่นกัน
ที่สำคัญเช่น 1. ตั้งกำแพงภาษีนำเข้าสินค้าบางชนิดสูง เช่น ปลาทูนากะป๋อง
2. มาตรการมิใช่ภาษี เช่น การกำหนดโควตานำเข้าน้ำตาล การห้ามนำเข้า
ผลไม้สด 3. มาตรฐานการทดสอบ การปิดสลากรและการรับรองสินค้านั้นต้องผ่านการ
ตรวจสอบที่ยุ้งยากและเข้มงวด 4. เก็บภาษีตอบโต้การอุดหนุนและการทุ่มตลาด เช่น
สินค้าข้อต่อเหล็กซึ่งทำให้การส่งออกของไทยชะงักงัน 5. การที่สหรัฐอเมริกาอุดหนุน
การส่งออกข้าว 6. การกีดกันทางการค้าโดยอ้างการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นต้น นอกจากนี้
การเรียกร้องให้ประเทศไทยดำเนินการแก้ไขปัญหาทางการค้าเป็นการเรียกร้องฝ่ายเดียว
ซึ่งเป็นการผิดหลักการทางการค้าสากล

4.2 ปัญหากรณีที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินทางปัญญา

4.2.1 แม้ประเทศไทยจะได้ดำเนินการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สิน
ทางปัญญาไปบ้างดังกล่าวแล้วก็ตาม สหรัฐอเมริกายังคงยื่นข้อเรียกร้องให้ประเทศไทยดำเนินการ
แก้ไขปัญหาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินทางปัญญาจำนวน 4 ข้อ ดังนี้

(1) สหรัฐอเมริกาขอให้ประเทศไทยดำเนินการปราบปรามการละเมิด
ลิขสิทธิ์และการปลอมแปลงเครื่องหมายการค้า

(2) สหรัฐอเมริกาต้องการให้ประเทศไทยดำเนินการแก้ไขปรับปรุง
พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2521 โดยร่างกฎหมายดังกล่าวต้องสอดคล้องกับร่างความตกลง
รอบอุรุกวัย และอนุสัญญากรุงเบิร์นฉบับแก้ไข ณ กรุงปารีส และยังต้องการให้รัฐบาลไทย
เสนอร่างกฎหมายดังกล่าวต่อสภาในสมัยประชุมนี้

(3) สหรัฐอเมริกาต้องการให้ประเทศไทยแก้ไขกฎหมายสิทธิบัตร

โดยเร็วหลังการเจรจาอนุสัญญา หรืออย่างช้าไม่ควรเกินปี 2537 และก่อนที่จะได้มีการแก้ไขกฎหมาย สหรัฐอเมริกาคาดหวังให้ประเทศไทยดำเนินการวางแผนปฏิบัติเกี่ยวกับการบังคับให้ออกใบอนุญาตให้ใช้สิทธิตามมาตรา 46* และสรุปข้อมูลที่คณะกรรมการสิทธิบัตรยาต้องการจากผู้ทรงสิทธิบัตรตามมาตรา 55 ทวิ** ตาม พ.ร.บ.สิทธิบัตร พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติมโดย พ.ร.บ.สิทธิบัตร (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 ให้ชัดเจน

* มาตรา 46 เมื่อพ้นกำหนดสามปีนับแต่วันออกสิทธิบัตร หรือสี่ปีนับแต่วันยื่นขอรับสิทธิบัตรแล้วแต่ระยะเวลาใดจะสั้นสุดลงทีหลัง บุคคลอื่นจะขอใช้สิทธิตามสิทธิบัตรนั้นต่ออธิบดีก็ได้ ถ้าปรากฏว่าในขณะที่ยื่นคำขอดังกล่าว

(1) ไม่มีการผลิตผลิตภัณฑ์หรือไม่มีการใช้กรรมวิธีตามสิทธิบัตรภายในราชอาณาจักร โดยไม่มีเหตุผลสมควร หรือ

(2) ไม่มีการขายผลิตภัณฑ์ตามสิทธิบัตรหรือผลิตภัณฑ์ที่ใช้กรรมวิธีตามสิทธิบัตรหรือมีการขายผลิตภัณฑ์ดังกล่าวในราคาสูงเกินควรหรือไม่พอสสนองความต้องการของประชาชนภายในราชอาณาจักรโดยไม่มีเหตุผลสมควร

ทั้งนี้ ไม่ว่าจะ เป็นกรณีตาม (1) หรือ (2) ผู้ขอใช้สิทธิจะต้องแสดงว่าผู้ขอได้พยายามขออนุญาตใช้สิทธิตามสิทธิบัตรจากผู้ทรงสิทธิบัตรโดยได้เสนอเงื่อนไขและคำตอบแทนที่เพียงพอตามพฤติการณ์แห่งกรณีแล้ว แต่ไม่สามารถตกลงกันได้ภายในระยะเวลาอันสมควร

การขอใช้สิทธิตามสิทธิบัตรให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดโดยกฎกระทรวง

** มาตรา 55 ทวิ ผู้ทรงสิทธิบัตรผลิตภัณฑ์ยาหรือกรรมวิธีเกี่ยวกับยาหรือสิ่งผสมของยาต้องแจ้งข้อมูลหรือส่งเอกสารเกี่ยวกับข้อเท็จจริงดังต่อไปนี้

(1) ราคาขายยาที่ได้รับความนิยมคุ้มครองตามสิทธิบัตรในประเทศที่คณะกรรมการสิทธิบัตรยากำหนด

(2) ต้นทุนการผลิตและการจำหน่ายยาที่ได้รับความนิยมคุ้มครองตามสิทธิบัตรที่ผู้ทรงสิทธิบัตรทราบหรือที่อยู่ในความควบคุมของผู้ทรงสิทธิบัตรตามที่คณะกรรมการสิทธิบัตรยา กำหนด

(3) รายละเอียดเกี่ยวกับผู้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิตามสิทธิบัตรผลิตภัณฑ์ยา หรือกรรมวิธีเกี่ยวกับยาหรือสิ่งผสมของยาในราชอาณาจักร (ถ้ามี)

การแจ้งตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

(4) สหรัฐอเมริกาต้องการให้ประเทศไทยให้ความคุ้มครองยา ที่ได้จดทะเบียนสิทธิบัตรแล้วในประเทศอื่น แต่ยังไม่มีการจำหน่ายในประเทศไทย ได้มีสิทธิผูกขาดตลาดเป็นเวลาไล่เลี่ยกับที่สหรัฐอเมริกาได้ตกลงไว้กับประเทศอื่น เช่น จีน เกาหลี และไต้หวัน เป็นต้น
(รายละเอียดปัญหาไทย-สหรัฐที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินทางปัญญา ตามเอกสารที่แนบหมายเลข 2)

4.2.2 อย่างไรก็ตาม การพิจารณาของคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญฯ ได้ตระหนักถึงความจำเป็นเฉพาะหน้า การหาแนวทางแก้ไขปัญหากรณีสหรัฐอเมริกาคงใช้มาตรการตอบโต้ทางการค้าหลังวันที่ 31 กรกฎาคม 2536 ดังนั้นคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญฯ จึงได้พิจารณาศึกษาข้อเรียกร้องดังกล่าวอย่างเร่งด่วน ซึ่งมีข้อสรุปและแนวทางแก้ไขปัญหาดังนี้

(1) ข้อเรียกร้องให้ประเทศไทยดำเนินการปราบปรามการละเมิดลิขสิทธิ์ และการปลอมแปลงเครื่องหมายการค้า ตามข้อ 4.2.1 (1) คณะกรรมการสิทธิการวิสามัญฯ พิจารณาศึกษาแล้วเห็นว่า ขณะนี้รัฐบาลกำลังดำเนินการตามข้อเรียกร้องอย่างจริงจังและต่อเนื่องอยู่แล้ว

(2) ข้อเรียกร้องให้ประเทศไทยดำเนินการแก้ไข พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ ตามข้อ 4.2.1 (2) นั้น คณะกรรมการสิทธิการวิสามัญฯ พิจารณาศึกษาแล้วเห็นว่า รัฐบาลกำลังดำเนินการแก้ไขกฎหมายโดยร่างแก้ไขกฎหมายดังกล่าวมีความสอดคล้องกับหลักเกณฑ์สากล ซึ่งมีประเด็นที่ได้แก้ไขเปลี่ยนแปลงดังต่อไปนี้

- ให้ความคุ้มครองถึงซอฟต์แวร์ คอมพิวเตอร์ ตามหลักเกณฑ์สากล
- ให้ความคุ้มครองสิทธินักแสดงตามหลักเกณฑ์สากล
- ให้ความคุ้มครองในเรื่องสิทธิการให้เช่า เช่น วิดีโอ เทปเพลง

ตามหลักเกณฑ์สากล

- แก้ไขเพิ่มเติมข้อยกเว้นในการละเมิดลิขสิทธิ์ หรือการบังคับใช้สิทธิ เช่น ในเรื่องของการศึกษาวิจัย

- การบังคับใช้สิทธิในเรื่องของการแปลโดยกำหนดระยะเวลาในลิขสิทธิ์ของการแปลให้สั้นลง แต่ต้องจ่ายค่าลิขสิทธิ์ให้แก่เจ้าของต้นฉบับ โดยอธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา เป็นผู้กำหนดค่าตอบแทน

- ปรับปรุงกลไกในการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น ให้เจ้าหน้าที่กรมทรัพย์สินทางปัญญา เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย

- ปรับปรุงบทลงโทษให้สูงขึ้น เพื่อเป็นการป้องปรามการละเมิดลิขสิทธิ์ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (ซึ่งในกรณีนี้กรรมการท่านหนึ่งมีความเห็นว่าบทลงโทษที่ปรับปรุงแก้ไขนั้นสูงเกินไปและไม่ควรมีบทลงโทษขั้นต่ำ ทั้งนี้ เพื่อเปิดโอกาสให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจในการพิพากษาให้รอลงอาญากับผู้กระทำผิดได้)

- เปลี่ยนแปลงผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์จากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์

(3) สำหรับข้อเรียกร้องของสหรัฐอเมริกาตามข้อ 4.2.1 (4) ที่ สหรัฐอเมริกามีความต้องการให้ประเทศไทยคุ้มครองยาที่ได้จดทะเบียนสิทธิบัตรไว้แล้ว ในประเทศอื่น แต่ยังไม่มีการจำหน่ายในไทย ได้มีสิทธิผูกขาดตลาดเป็นเวลานานแล้วเกี่ยวกับที่ สหรัฐได้ตกลงไว้กับประเทศอื่น คณะกรรมการวิสามัญฯ พิจารณาแล้วเห็นว่า การเรียกร้องของสหรัฐอเมริกานี้มีลักษณะคลุมเครือ คณะกรรมการวิสามัญฯ เห็นว่า เพื่อให้การพิจารณาศึกษาเป็นไปอย่างรอบคอบ จึงได้ตั้งคณะอนุกรรมการ ชั้นคณะหนึ่งดังกล่าว ข้างต้น เพื่อศึกษาข้อเรียกร้องเกี่ยวกับยาและผลได้ผลเสียโดยเฉพาะ ตลอดจนประเมิน ความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นหากประเทศไทยไม่ดำเนินการตามข้อเรียกร้องของสหรัฐอเมริกา

รายละเอียดผลการศึกษาของคณะอนุกรรมการตามเอกสารที่แนบหมายเลข 3)

4. ข้อเสนอแนะของกรรมการวิสามัญฯ

คณะกรรมการวิสามัญฯ ขอเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาการตอบโต้ทางการค้าของสหรัฐอเมริกา ดังนี้

(1) ควรที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะได้ช่วยกันแสดงบทบาทในการทำความเข้าใจกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสมาชิกของสหรัฐอเมริกาอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการในความไม่ชอบธรรมของข้อเรียกร้องของสหรัฐอเมริกา

(2) รัฐบาลควรยึดข้อตกลงระหว่างประเทศ หลักเกณฑ์สากล และเหตุผลทางวิชาการและมนุษยธรรมเป็นหลักในการเจรจากับสหรัฐอเมริกา

(3) รัฐบาลควรเร่งให้การเจรจาบรรลุถึงขั้นสูงสุดโดยเร็ว

(4) รัฐบาลควรส่งเสริมให้สหรัฐอเมริกามาลงทุนในประเทศไทยมากขึ้น ในเรื่องที่จะก่อให้เกิดผลประโยชน์ร่วมกัน

(5) รัฐบาลควรกระจายการให้ความสนับสนุนสินค้าส่งออกหลาย ๆ ประเภท แทนที่จะให้ความสนับสนุนสินค้าประเภทใดประเภทหนึ่งเพียงอย่างเดียว

(6) รัฐบาลควรเร่งหาตลาดใหม่ ๆ และส่งเสริมการส่งสินค้าออกไปยังภูมิภาคอื่น ๆ เพิ่มเติมนอกจากตลาดสหรัฐอเมริกาและตลาดที่มีอยู่แล้วในปัจจุบัน และควรเพิ่มงบประมาณในการนี้ เป็นกรณีพิเศษ

(7) ควรมืองค์กรถาวรที่เป็นเอกภาพและต่อเนื่องในการเจรจาระหว่างประเทศ

(8) รัฐบาลควรเร่งศึกษารวบรวมข้อมูลที่เป็นรูปธรรมเพื่อที่จะได้ใช้เปรียบเทียบในการตัดสินใจในทางการค้ากับสหรัฐอเมริกาและประเทศอื่น ๆ ทั่วโลก

(9) ในการเจรจากับสหรัฐอเมริกานั้นควรมีการยกประเด็นในเรื่องต่าง ๆ มาเป็นเครื่องต่อรองในการเจรจาด้วย เช่น เรื่องภาษีซ้อน สิทธิการบิน การซื้อเครื่องบินพาณิชย์ การซื้ออาวุธ และค่าระวางเรือ เป็นต้น

(นายอลงกรณ์ พลบุตร)

เลขาธิการคณะกรรมการวิสามัญฯ

เอกสารหมายเลข 1

- ประวัติความเป็นมาของกฎหมายว่าด้วย มาตรการทางการค้าและความสามารถในการแข่งขัน พ.ศ. 2531 มาตรา 301
- บทบัญญัติมาตรา 301 กฎหมายว่าด้วย มาตรการทางการค้าและความสามารถในการแข่งขัน พ.ศ. 2531 (Section 301 of the Omnibus Trade and Competiveness Act of 1988)
- คำอธิบายมาตรา 301
- บทสรุป

คำนำ

ในปัจจุบันสหรัฐอเมริกาได้นำบทบัญญัติในกฎหมายว่าด้วย มาตรการทางการค้า และความสามารถในการแข่งขัน พ.ศ. 2531 (The Omnibus Trade and Competitiveness Act of 1988) มาบังคับใช้ โดยเฉพาะในส่วนของบทบัญญัติเกี่ยวกับการตอบโต้ การปฏิบัติทางการค้าที่ไม่เป็นธรรมตามมาตรา 301 ซึ่งเป็นการกำหนดแนวนโยบายของ สหรัฐอเมริกาในอันที่จะดำเนินนโยบายการค้าอย่างแข็งกร้าว จริงจังและทันต่อความเปลี่ยนแปลงในทางการค้าระหว่างประเทศ และประเทศไทยก็ได้รับผลกระทบจากการที่สหรัฐอเมริกา ใช้มาตรการตามมาตรา 301 ดังกล่าวนี มาใช้ต่อรองเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของสหรัฐอเมริกา โดยให้ประเทศไทยดำเนินการแก้ไขกฎหมายตลอดจนกำหนดมาตรการคุ้มครองต่อทรัพย์สินทาง ปัญญา (Intellectual Property) ให้เป็นที่พอใจของสหรัฐอเมริกา

แม้ว่าผลของมาตรการตามมาตรา 301 จะกระทบต่อผลประโยชน์จำนวนมหาศาล ของประเทศไทย แต่ก็ยังคงมีบุคคลจำนวนไม่น้อยที่ยังไม่ทราบและเข้าใจถึงขั้นตอนและกระบวนการ การดำเนินการตามมาตรา 301 ดังกล่าว ดังนั้นบทความนี้จึงมุ่งประสงค์ที่จะนำเสนอถึง บทบัญญัติมาตรา 301 ในฐานะเป็นความรู้เบื้องต้นถึงประวัติความเป็นมา เนื้อหาของบทบัญญัติ ตลอดจนได้อธิบายบทบัญญัตินี้ไว้พอสังเขป และได้้นำคำแปลของมาตรานี้ซึ่งท่าน รศ.ดร.บวรศักดิ์ อุวรรณโณ ได้กรุณาแปลไว้ มาประกอบในบทความนี้ด้วย ซึ่งผู้เขียนขอขอบพระคุณไว้ ณ. ที่นี้.

สมชาติ ธรรมศิริ *

นิติกร 4

18 มิถุนายน 2536

น.บ., น.ม., Cert. in Training of Lawyers for International Practice & Alternative Dispute Resolution.

สารบัญ

	หน้า
1. บทนำ	1
2. ประวัติความเป็นมาของกฎหมายว่าด้วย มาตรการทางการค้า และความสามารถการแข่งขัน พ.ศ. 2531 มาตรา 301	5
3. บทบัญญัติมาตรา 301 กฎหมายว่าด้วย มาตรการทางการค้า และความสามารถในการแข่งขัน พ.ศ.2531 (Section 301 of the Omnibus Trade and Competitiveness Act of 1988)	9
4. คำอธิบายมาตรา 301	29
5. บทสรุป	36
6. บรรณานุกรม	37

1. บทนำ

ในช่วงระยะเวลานับแต่ พ.ศ. 2525 เป็นต้นมา สหรัฐอเมริกาได้ประสบปัญหาการขาดดุลงบประมาณและการขาดดุลการค้าอย่างต่อเนื่อง จากที่เคยเป็นประเทศเจ้าหนี้ระหว่างประเทศรายใหญ่ที่สุดของโลก นับแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมา และมีสถานการณ์ทางการค้าที่ได้เปรียบดุลการค้าถึงกว่า 21,000 ล้านดอลลาร์ ในปี พ.ศ. 2517 กลับสภาพมาเป็นประเทศลูกหนี้ระหว่างประเทศรายใหญ่ที่สุดในโลก โดยในปี พ.ศ. 2530 ต้องประสบปัญหาการขาดดุลการค้าถึง 170,000 ล้านดอลลาร์^{1/}

จากการที่ประสบปัญหาทางเศรษฐกิจนี้เองจึงได้มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายทางการค้าที่สำคัญของสหรัฐฯ กล่าวคือสหรัฐฯ หันมาใช้มาตรการตอบโต้ต่อการค้าที่ไม่เป็นธรรมมากขึ้น มีการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าบางอย่างมากขึ้น เช่น ภาษีที่เก็บในสินค้าที่มีการทุ่มตลาด (Antidumping Duty : AD) และภาษีที่เก็บในสินค้าที่ได้รับการอุดหนุน (Countervailing Duty : CVD) นอกจากนี้สหรัฐฯ ยังหันมาใช้ในการเจรจาแบบทวิภาคี (Bilateral Negotiation) มากขึ้น โดยมีนัยว่าการขู่บังคับว่าจะใช้มาตรการบางอย่างตอบโต้กับสินค้าของประเทศคู่เจรจาที่ส่งไปขายในสหรัฐฯ หากผลการเจรจานั้นไม่เป็นที่พอใจของสหรัฐฯ โดยอาจวิเคราะห์ถึงสาเหตุได้ 2 ประการ คือ ประการแรก เป็นผลจากการขาดดุลการค้าของสหรัฐฯ ซึ่งขาดดุลอย่างมากมานับแต่ทศวรรษ 1980 เป็นต้นมา และมีแนวโน้มที่จะขาดดุลเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ประการที่สองได้แก่การที่สหรัฐฯ ขาดดุลการค้าจำนวนมากและมีจำนวนเพิ่มขึ้นโดยที่สหรัฐฯ ไม่สามารถแก้ไขได้ ทำให้สหรัฐฯ รู้สึกว่าถูกเอาเปรียบและถูกหลายประเทศใช้นโยบายการค้าที่ไม่เป็นธรรมกับตน เช่น

^{1/} ข้อมูลประกอบข่าว สำนักข่าวสารอเมริกัน, วันศุกร์ที่ 30 กันยายน 2531, หน้า 1

กรณีที่ญี่ปุ่นไม่ยอมเปิดตลาดให้สินค้าสหรัฐเข้าได้อย่างเสรีในตลาดข้าว เป็นต้น

ตารางแสดงปริมาณส่งออก นำเข้าและดุลการค้าของสหรัฐฯ
(พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ)

ปี	มูลค่าการส่งออก	มูลค่าการนำเข้า	ดุลการค้า
1979	184.47	212.01	-27.54
1980	224.27	249.77	-25.50
1981	237.10	265.07	-27.97
1982	211.20	247.65	-36.45
1983	201.81	268.89	-67.08
1984	219.90	332.41	-112.51
1985	215.94	338.09	-122.15
1986	223.98	368.52	-144.54
1987	249.57	409.85	-160.28
1988	320.14	446.43	-126.29

ที่มา : International Financial Statistics, May 1989

นอกจากนั้นแล้ว ยังเป็นผลสืบเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางการค้าของโลก โดยเฉพาะในภาคอุตสาหกรรม โดยมีประเทศใหม่ ๆ หลายประเทศแถบคาบสมุทรแปซิฟิก เช่น เกาหลีใต้, ไต้หวัน, สิงคโปร์, ฮ่องกง, มาเลเซีย และไทย ประสบความสำเร็จในการส่งออกและได้เปรียบดุลการค้ากับสหรัฐฯ เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้อุตสาหกรรมบางประเภทของสหรัฐฯ ที่ได้รับผลกระทบจากการเพิ่มขึ้นของการส่งออกจากประเทศเหล่านี้ เรียกร้องและกดดัน เพื่อขอความคุ้มครองจากรัฐบาลสหรัฐฯ ประกอบกับการที่สหรัฐฯ ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรในการนำข้อเรียกร้องเกี่ยวกับการค้าที่ไม่เป็นธรรมเหล่านี้ เข้าประชุมในข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยพิกัดภาษีศุลกากรและการค้า (General Agreement on Tariff and Trade : GATT) ซึ่งขณะนี้กำลังเจรจากันอยู่ในรอบอุรุกวัย (Uruguay Round)

ดังนั้นการออกกฎหมายว่าด้วยมาตรการทางการค้าและความสามารถในการแข่งขัน พ.ศ. 2531 (The Omnibus Trade and Competitiveness Act of 1988) นี้ ก็เพื่อลดความกดดันทางการเมืองในด้านการแก้ไขปัญหาการขาดดุลการค้าและเป็นมาตรการบังคับให้ประเทศคู่ค้าเปิดตลาดการค้าสำหรับสินค้าของสหรัฐฯ มากยิ่งขึ้น และเป็นการบังคับให้ประเทศคู่ค้าลดการปฏิบัติการค้าที่ไม่เป็นธรรมต่อสหรัฐฯ ลง มิฉะนั้นจะเผชิญกับการตอบโต้ แต่สำหรับเหตุผลที่สหรัฐฯ ใช้อ้างเสมอในการออกกฎหมายฉบับนี้ก็คือ เหตุผลเพื่อการค้าที่เป็นธรรมและเป็นการส่งเสริมการค้าเสรี

กฎหมายว่าด้วยมาตรการทางการค้าและความสามารถในการแข่งขัน พ.ศ. 2531 นี้ มีความยาวถึง 1,128 หน้า แต่ในส่วนที่เป็นบทบัญญัติที่สำคัญที่เป็นการเพิ่มแรงผลักดันต่อประธานาธิบดี และสำนักงานผู้แทนพิเศษทางการค้า (United State Trade Representative : USTR) ให้ดำเนินมาตรการต่าง ๆ เพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายในการเปิดตลาดและนำไปสู่ระบบการค้าโดยเสรีมีดังต่อไปนี้

1. บทบัญญัติว่าด้วยอำนาจในการทำข้อตกลงทางการค้า
2. บทบัญญัติว่าด้วยระบบภาษีสอดคล้อง (Harmonized system)
3. บทบัญญัติว่าด้วยการตอบโต้การปฏิบัติทางการค้าที่ไม่เป็นธรรม
(มาตรา 301)
4. บทบัญญัติว่าด้วยการให้ความช่วยเหลืออุตสาหกรรมภายในประเทศที่ได้รับผลกระทบจากการนำสินค้าเข้าจากต่างประเทศ (มาตรา 201)
5. บทบัญญัติว่าด้วยการทุ่มตลาดและการอุดหนุน (Dumping and Subsidy)
6. บทบัญญัติว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual Property Rights : มาตรา 337)
7. บทบัญญัติว่าด้วยการโทรคมนาคม (Telecommunications)
8. บทบัญญัติว่าด้วยการระงับการค้ากับโตชิบาและกองสเบอร์ก
9. บทบัญญัติว่าด้วยการปฏิรูปการควบคุมการส่งออกสินค้า
10. บทบัญญัติว่าด้วยสินค้าการเกษตร
11. บทบัญญัติว่าด้วยการลงทุนจากต่างประเทศ (Foreign Investment)
12. บทบัญญัติว่าด้วยการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary)
13. บทบัญญัติว่าด้วยภาระหนี้สินของประเทศโลกที่สาม
14. บทบัญญัติว่าด้วยโครงการให้ความช่วยเหลือแบบมีข้อผูกพัน
15. บทบัญญัติว่าด้วยการขนส่งทางมหาสมุทรและทางอากาศ
16. บทบัญญัติว่าด้วยการส่งเสริมการส่งออก
17. บทบัญญัติว่าด้วยความช่วยเหลือเพื่อปรับการค้า
18. บทบัญญัติว่าด้วยการให้การฝึกงานใหม่และการให้การศึกษาก่อนงาน
19. บทบัญญัติว่าด้วยการแข่งขันทางเทคโนโลยี
20. บทบัญญัติเบ็ดเตล็ดอื่น ๆ

แต่ในที่นี้ ผู้เขียนประสงค์นำเสนอแต่เฉพาะในส่วนของบทบัญญัติเกี่ยวกับการ
ตอบโต้การปฏิบัติทางการค้าที่ไม่เป็นธรรมในส่วนที่บัญญัติไว้ในมาตรา 301 เท่านั้น

2. ประวัติความเป็นมาของกฎหมายว่าด้วย มาตรการทางการค้า และความสามารถ ในการแข่งขัน พ.ศ. 2531 มาตรา 301

มาตรา 301 นี้กำเนิดมาจากกฎหมายว่าด้วยการขยายการค้า ปี 1962
(Trade Expansion Act 1962) ในมาตรา 252 ซึ่งบัญญัติให้อำนาจแก่ประธานาธิบดีที่
จะจำกัดการนำเข้าสินค้า (Non-Tariff Import Restriction) และการขึ้นอัตรา
ภาษีศุลกากรเพื่อตอบโต้การค้าที่ไม่เป็นธรรม (Unfair Trade Practice) ซึ่งเป็นบท
บัญญัติที่ขัดกับหลักการห้ามกีดกันทางการค้าของ GATT แต่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องอยู่ภายใต้
บังคับของ GATT เนื่องจากเป็นบทบัญญัติที่มีผลใช้บังคับมาก่อนมีการใช้ข้อตกลงบังคับชั่วคราว
ของ GATT (Grand Father Clause) โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อตอบโต้ประเทศคู่ค้าที่
มีพันธกรณีตามสนธิสัญญาการค้า และได้ละเมิดสนธิสัญญานั้น กล่าวคือ หากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง
ได้รับประโยชน์แต่เพียงฝ่ายเดียว อีกฝ่ายก็สามารถยกเลิกผลประโยชน์ที่เคยได้ให้ไว้เป็น
การชั่วคราวได้ โดยไม่ขัดกับพันธกรณีอื่น ๆ ตามกฎหมายระหว่างประเทศ หรือกล่าวอีกนัย
หนึ่งก็คือเป็นไปตามหลักต่างตอบแทน (Reciprocity) นั่นเอง

ต่อมาในปี 1974 รัฐสภาสหรัฐฯ ได้บัญญัติกฎหมายการค้า ปี 1974 ขึ้น
(Trade Act of 1974) โดยยกเลิกมาตรา 252 แล้วบัญญัติมาตรา 301 โดยกำหนดให้
อำนาจแก่ประธานาธิบดีในอันที่จะยกเว้นประโยชน์ทางการค้าตามสนธิสัญญาที่ทำไว้ได้ เมื่อ

พิจารณาเห็นว่าประเทศคู่ค้าได้สร้างปัญหาทางการค้าแก่สหรัฐฯ โดยการดำเนินการอย่าง
ไม่สมเหตุผล (Unreasonable) หรือโดยการใช้มาตรการทางภาษีหรือวิธีการอื่นใด
โดยปราศจากเหตุผลอันควร กฎหมายมาตรา 301 Trade Act of 1974 นี้ ยังส่งผลให้
การค้าการบริการรวมเข้าอยู่ในความหมายของการค้าของสหรัฐอเมริกา (US Commerce)
ด้วย

ในปี 1979 ระหว่างการเจรจาทางการค้าภายใต้ GATT ในรอบโตเกียว
(Tokyo Round) รัฐสภาสหรัฐฯ ได้ออกกฎหมายความตกลงทางการค้า (Trade
Agreements Act 1979) โดยแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 301 เสียใหม่

โดยเพิ่มอำนาจประธานาธิบดีในการตอบโต้ทางการค้าให้มากขึ้นจาก Trade
Act of 1974 ที่ให้ตอบโต้ได้ในกรณีที่มีการละเมิดสนธิสัญญาทางการค้า โดยขยาย
อำนาจการตอบโต้มิให้จำกัดแต่กรณีละเมิดสนธิสัญญาเท่านั้น แต่ให้รวมถึงการละเมิดข้อ
ตกลงใด ๆ ที่ได้ทำขึ้นระหว่างประธานาธิบดีหรือฝ่ายบริหาร และประเทศคู่ค้าทั้งในระดับ
ทวิภาคีและพหุภาคี ซึ่งมีขอบเขตอำนาจตอบโต้มากกว่าเดิมมากเนื่องจากไม่ถูกจำกัดแต่
เฉพาะกรณีละเมิดสนธิสัญญาเท่านั้นแต่หมายรวมถึงข้อตกลงในระดับต่าง ๆ ซึ่งมีผลบังคับ
ทางกฎหมายคือยกว่าสนธิสัญญาด้วย เช่น Record of Meeting, Letter of Under-
standing เป็นต้น

จากนั้นในปี 1984 ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 301 Trade Agreement
Act 1979 อีก (1984 Amendment) และได้จัดตั้งผู้แทนพิเศษทางการค้า (USTR) ขึ้น
โดยให้อำนาจ USTR ในการที่จะริเริ่มทำการสอบสวนการกระทำอันเป็นการค้าที่ไม่เป็น
ธรรมจากประเทศคู่ค้าได้โดยไม่ต้องได้รับการร้องขอจากผู้มีส่วนได้เสีย และได้ขยาย
ความหมายของคำว่า US Commerce ให้รวมถึง การลงทุนทางตรงระหว่างประเทศ
(FDI) ด้วย และจากรายงานที่ USTR ได้นำเสนอต่อรัฐสภาสหรัฐฯ นั้นทำให้รัฐสภาสหรัฐฯ

และกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ตระหนักถึงความเสียหายตลอดจนผลประโยชน์ต่าง ๆ ที่สหรัฐฯ ได้สูญเสียไป จึงได้มีความพยายามที่จะเสนอร่างกฎหมายการค้าฉบับใหม่ (Omnibus Trade Bill) ขึ้นมาแต่ก็ได้รับการยับยั้ง (Veto) จากประธานาธิบดี Reagan จึงได้มีการปรับปรุงแก้ไข และในที่สุดก็ได้ผ่านกระบวนการนิติบัญญัติและมีผลบังคับใช้เป็นกฎหมายในปี 1988 ในชื่อ Omnibus Trade and Competitiveness Act of 1988.

มาตรา 301 แห่ง The Omnibus Trade and Competitiveness Act of 1988 นี้โดยปกติให้อำนาจประธานาธิบดีในการตอบโต้การค้าต่อประเทศคู่ค้า หากพิจารณาแล้วเห็นว่าประเทศคู่ค้าของสหรัฐฯ มีนโยบายที่ไม่เป็นธรรม (unjustifiable policy and practice) หรือไม่มีเหตุผล (unreasonable policy and practice) อันมีผลกระทบต่อสหรัฐฯ นโยบายที่ไม่ชอบธรรม หมายถึง การละเมิดข้อตกลงระหว่างประเทศที่สหรัฐฯ เป็นภาคีอยู่ด้วย และมีผลกระทบต่อสหรัฐฯ นโยบายที่ไม่มีเหตุผล หมายถึงการกระทำหรือนโยบายใด ๆ ที่ไม่ยุติธรรม เช่น ไม่เปิดตลาดให้สินค้าสหรัฐฯ, มีโอกาสในการตั้งบริษัทในประเทศนั้น และการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาอย่างพอเพียง และมีประสิทธิภาพ โดยได้มีการให้อำนาจในการพิจารณาว่า การกระทำของประเทศคู่ค้าเข้าองค์ประกอบของมาตรา 301 ที่กล่าวมาข้างต้นหรือไม่นั้น ไปอยู่กับ USTR (US Trade Representative) รวมทั้งการแนะนำว่าจะตอบโต้หรือไม่ด้วย ประธานาธิบดีนั้นก็ยังมีอำนาจตัดสินใจอยู่ดีว่าจะตอบโต้หรือไม่ ยกเว้นแต่เฉพาะในกรณีที่มีการละเมิดข้อตกลงทางการค้ากับสหรัฐฯ ซึ่งถือเป็นกรณีที่ประเทศคู่ค้ำมีนโยบายที่ไม่ชอบธรรมแล้ว ประธานาธิบดีไม่มีสิทธิในการใช้ดุลยพินิจ หากแต่จะต้องตอบโต้ (Mandatory action) อย่างไรก็ตามก็ยังมีข้อจำกัดในกรณีที่ตอบโต้ว่า ถ้า GATT ตัดสินว่าไม่มีการละเมิดข้อตกลงดังกล่าวหรือประเทศคู่ค้าข้อ ๆ ยุติการละเมิดนั้นหรือชดเชยค่าเสียหายให้ ประธานาธิบดีก็ไม่ต้องตอบโต้

กฎหมายนี้ยังเปลี่ยนหลักในการพิจารณาไม่ตอบโต้ของทั้ง USTR และประธานาธิบดี จากการพิจารณาถึงผลประโยชน์ของชาติ (National Interests) เป็นผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของชาติ (National Economic Interests) ซึ่งทำให้เหตุที่จะอ้างเพื่อไม่ตอบโต้ นั้นแคบลง

นอกจากนี้ กฎหมายนี้ยังมีมาตรการเตรียมการตอบโต้การที่ประเทศผู้ส่งออกมีมาตรการส่งเสริมการส่งออกซึ่งมีตลาดสหรัฐฯ เป็นเป้าหมาย (export targeting) โดยจัดแบ่งเป็น 2 กรณีคือ กรณีแรกหาก USTR เห็นว่า export targeting นั้นได้ก่อให้เกิดภาวะหนักแก่สหรัฐฯ หรือจำกัดการค้าของสหรัฐฯ แล้วประธานาธิบดีต้องดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น การตอบโต้เท่ากับผลเสียที่ได้รับหรือหาทางเจรจาตกลงกับประเทศคู่ค้า เป็นต้น แต่หากประธานาธิบดีเห็นว่าการดำเนินการจะกระทบผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของสหรัฐฯ ก็อาจจะไม่ดำเนินการตอบโต้ได้ ส่วนกรณีที่สอง คือ กรณีที่ export targeting นั้นเพียง "คุกคาม" (threat) ต่อการก่อให้เกิดภาวะหนักแก่สหรัฐฯ หรือจำกัดการค้าของสหรัฐฯ นั้น ประธานาธิบดียังมีอำนาจในการใช้ดุลยพินิจอย่างเต็มที่ ดังนั้น ไทยต้องพิจารณาว่าการส่งเสริมจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน และองค์กรอื่น ๆ ของรัฐให้ครอบคลุม มิให้ตกอยู่ในลักษณะที่สหรัฐฯ จะกล่าวหาว่าเป็น export targeting ได้

ทั้งนี้กฎหมายการค้าดังกล่าวได้กำหนดขั้นตอนและการดำเนินการต่าง ๆ ตามมาตรา 301 ธรรมดา มาตรา 301 super และ มาตรา 301 special

1. มาตรา 301 ธรรมดา USTR อาจเป็นผู้ริเริ่มเอง หรือภาคเอกชนของสหรัฐฯ เป็นผู้ยื่นคำร้อง (petition) ขอให้ USTR ดำเนินการในส่วนประเทศที่ปฏิบัติทางการค้าที่ไม่เป็นธรรมกับสหรัฐฯ เช่น ละเมิดข้อตกลงทางการค้า การเลือกปฏิบัติต่อสินค้าสหรัฐฯ ฯลฯ ซึ่ง USTR จะเป็นผู้ตัดสินว่าจะรับคำร้องดังกล่าวไว้เพื่อไต่สวนหรือไม่ ซึ่งไม่มีมาตรฐานในการตัดสิน ขึ้นอยู่กับคำกล่าวหาน่าเชื่อถือหรือไม่ แต่ที่ผ่านมา USTR จะรับคำร้องไว้ไต่สวนเป็นส่วนใหญ่

2. มาตรา 301 Super เป็นบทบัญญัติในมาตรา 301 ซึ่งกำหนดให้ USTR ต้องระบุประเทศหรือมาตรการเป้าหมายที่จะทำการไต่สวนและตอบโต้ (priority countries and priority practices) พร้อมกับประเมินมูลค่าที่เสียหายจากการค้าที่ไม่เป็นธรรม ภายใน 1 เดือน หลังจากยื่นรายงาน National Trade Estimates ต่อรัฐสภา และหลังจากนั้นอีก 21 วัน ก็จะพิจารณาเริ่มดำเนินการไต่สวนประเทศที่เป็น priority countries และใช้เวลาตัดสินใจว่าจะดำเนินมาตรการอย่างไรหรือไม่ภายใน 12 - 18 เดือน

3. มาตรา 301 Special เป็นบทบัญญัติในมาตรา 182 ของกฎหมายการค้าฉบับใหม่ให้ USTR ระบุประเทศที่จะเฝ้าระวังหรือไม่ให้การคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาอย่างเพียงพอหรืออย่างมีประสิทธิภาพ หรือไม่เปิดตลาดให้กับผู้ทรงสิทธิบัตรของสหรัฐฯ โดยใช้ระยะเวลาในการไต่สวนและตัดสินใจเพียง 6 - 9 เดือน

3. บทบัญญัติมาตรา 301 กฎหมายว่าด้วย
มาตรการทางการค้าและการแข่งขัน
พ.ศ. 2531 (Section 301 of The
Omnibus Trade and
Competitiveness Act of 1988)

SECTION 301. ACTIONS BY UNITED STATES TRADE REPRESENTATIVE.

"(a) MANDATORY ACTION.-

"(1) If the United States Trade Representative determines under section 304(a)(1) that-

"(A) the rights of the United States under any trade agreement are being denied ; or

"(B) an act, policy, or practice of a foreign country-

"(i) violates, or is inconsistent with, the provisions of, or otherwise denies benefits to the United States under, any trade agreement, or

"(ii) is unjustifiable and burdens or restricts United States commerce;

the Trade Representative shall take action authorized in subsection (c), subject to the specific direction, if any, of the President regarding any such action, and shall take all other appropriate and feasible action within the power of the President that the President may direct the Trade Representative to take under this subsection, to enforce such rights or to obtain the elimination of such act, policy, or practice.

"(2) The Trade Representative is not required to take action under paragraph (1) in any case in which-

"(A) the Contracting Parties to the General Agreement on Tariffs and Trade have determined, a panel of experts has reported to the Contracting Parties, or a ruling issued under the formal dispute settlement proceeding provided under any other trade agreement finds, that-

"(i) the rights of the United States under a trade agreement are not being denied, or

"(ii) the act, policy, or practice-

"(I) is not a violation of, or inconsistent with, the rights of the United States, or

"(II) does not deny, nullify, or impair benefits to the United States under any trade agreement; or

"(B) the Trade Representative finds that-

"(i) the foreign country is taking satisfactory measures to grant the rights of the United States under a trade agreement,

"(ii) the foreign country has-

"(I) agreed to eliminate or phase out the act, policy or practice, or

"(II) agreed to an imminent solution to the burden or restriction on United States commerce that is satisfactory to the Trade Representative,

"(iii) it is impossible for the foreign country to achieve the results described in clause (i) or (ii), as appropriate, but the foreign country agrees to provide to the United States compensatory

trade benefits that are satisfactory to the Trade Representative,

"(iv) in extraordinary cases, where the taking of action under this subsection would have an adverse impact on the United States economy substantially out of proportion to the benefits of such action, taking into account the impact of not taking such action on the credibility of the provisions of this chapter, or

"(v) the taking of action under this subsection would cause serious harm to the national security of the United States.

"(3) Any action taken under paragraph (1) to eliminate an act, policy, or practice shall be devised so as to affect goods or services of the foreign country in an amount that is equivalent in value to the burden or restriction being imposed by that country on United States commerce.

"(b) DISCRETIONARY ACTION.- If the Trade Representative determines under section 304(a)(1) that-

"(1) an act, policy, or practice of a foreign country is unreasonable or discriminatory and burdens or restricts United States commerce, and

"(2) action by the United States is appropriate, the Trade Representative shall take all appropriate and feasible action authorized under subsection (c), subject to the specific direction, if any, of the President regarding any such action, and all other appropriate and feasible action within the power of the President that the President may direct the Trade Representative to take under this subsection, to obtain the elimination of that act, policy, or practice.

"(c) SCOPE OF AUTHORITY.-

"(1) For purposes of carrying out the provisions of subsection (a) or (b) the Trade Representative is authorized to-

"(A) suspend, withdraw, or prevent the application of, benefits of trade agreement concessions to carry out a trade agreement with the foreign country referred to in such subsection;

"(B) impose duties or other import restrictions on the goods of, and, notwithstanding any other provision of law, fees or restrictions on the services of, such foreign country for such time as the Trade Representative determines appropriate; or

"(C) enter into binding agreements with such foreign country that commit such foreign country to-

"(i) eliminate, or phase out, the act, policy, or practice that is the subject of the action to be taken under subsection (a) or (b),

"(ii) eliminate any burden or restriction on United States commerce resulting from such act, policy, or practice, or

"(iii) provide the United States with compensatory trade benefits that-

"(I) are satisfactory to the Trade Representative, and

"(II) meet the requirements of paragraph (4).

"(2)(A) Notwithstanding any other provision of law governing any service sector access authorization, and in addition to the authority conferred in paragraph (1), the Trade Representative may, for purposes of carrying out the provisions of subsection (a) or (b)-

"(i) restrict, in the manner and to the extent the Trade Representative determines appropriate, the terms and conditions of any such authorization, or

"(ii) deny the issuance of any such authorization.

"(B) Actions described in subparagraph (A) may only be taken under this section with respect to service sector access authorizations granted, or applications therefor

pending, on or after the date on which-

"(i) a petition is filed under section 302(a), or

"(ii) a determination to initiate an investigation is made by the Trade Representative under 302(b).

"(C) Before the Trade Representative takes any action under this section involving the imposition of fees or other restrictions on the services of a foreign country, the Trade Representative shall, if the services involved are subject to regulation by any agency of the Federal Government or of any State, consult, as appropriate, with the head of the agency concerned.

"(3) The actions the Trade Representative is authorized to take under subsection (a) or (b) may be taken against any goods or economic sector-

"(A) on a nondiscriminatory basis or solely against the foreign country described in such subsection, and

"(B) without regard to whether or not such goods or economic sector were involved in the act, policy, or practice that is the subject of such action.

"(4) Any trade agreement described in paragraph (1)(C)(iii) shall provide compensatory trade benefits that benefit the economic sector which includes the domestic industry that would benefit from the elimination of the act, policy, or

practice that is the subject of the action to be taken under subsection (a) or (b), or benefit the economic sector as closely related as possible to such economic sector, unless-

"(A) the provision of such trade benefits is not feasible, or

"(B) trade benefits that benefit any other economic sector would be more satisfactory than such trade benefits.

"(5) In taking actions under subsection (a) or (b), the Trade Representative shall-

"(A) give preference to the imposition of duties over the imposition of other import restrictions, and

"(B) if an import restriction other than a duty is imposed, consider substituting, on an incremental basis, an equivalent duty for such other import restriction.

"(6) Any action taken by the Trade Representative under this section with respect to export targeting shall, to the extent possible, reflect the full benefit level of the export targeting to the beneficiary over the period during which the action taken has an effect.

"(d) DEFINITIONS AND SPECIAL RULES.-For purposes of this chapter-

"(1) The term "commerce" includes, but is not limited to-

"(A) services (including transfers of information)

associated with international trade, whether or not such services are related to specific goods, and

"(B) foreign direct investment by United States persons with implications for trade in goods or services.

"(2) An act, policy, or practice of a foreign country that burdens or restricts United States commerce may include the provision, directly or indirectly, by that foreign country of subsidies for the construction of vessels used in the commercial transportation by water of goods between foreign countries and the United States.

"(3)(A) An act, policy, or practice is unreasonable if the act, policy, or practice, while not necessarily in violation of, or inconsistent with, the international legal rights of the United States, is otherwise unfair and inequitable.

(B) Acts, policies, and practices that are unreasonable include, but are not limited to, any act, policy, or practice, or any combination of acts, policies, or practices, which-

"(i) denies fair and equitable-

"(I) opportunities for the establishment of an enterprise,

"(II) provision of adequate and effective protection of intellectual property rights, or

"(III) market opportunities, including the

toleration by a foreign government of systematic anticompetitive activities by private firms or among private firms in the foreign country that have the effect of restricting, on a basis that is inconsistent with commercial considerations, access of United States goods to purchasing by such firms,

"(ii) constitutes export targeting, or

"(iii) constitutes a persistent pattern of conduct

that-

"(I) denies workers the right of association,

"(II) denies workers the right to organize and bargain collectively,

"(III) permits any form of forced or compulsory labor,

"(IV) fails to provide a minimum age for the employment of children, or

"(V) fails to provide standards for minimum wages, hours of work, and occupational safety and health of workers.

"(C)(i) Acts, policies, and practices of a foreign country described in subparagraph (B)(iii) shall not be treated as

being unreasonable if the Trade Representative determines that-

"(I) the foreign country has taken, or is taking, actions that demonstrate a significant and tangible overall advancement in providing throughout the foreign country (including any designated zone within the foreign country) the rights and other standards described in the subclauses of subparagraph (B)(iii), or

"(II) such acts, policies, and practices are not inconsistent with the level of economic development of the foreign country.

"(ii) The Trade Representative shall publish in the Federal Register any determination made under clause (i), together with a description of the facts on which such determination is based."

"(D) For purposes of determining whether any act, policy, or practice is unreasonable, reciprocal opportunities in the United States for foreign nationals and firms shall be taken into account, to the extent appropriate.

"(E) The term "export targeting" means any government plan or scheme consisting of a combination of coordinated actions (whether carried out severally or jointly) that are bestowed on a specific enterprise, industry, or group thereof, the

effect of which is to assist the enterprise, industry, or group to become more competitive in the export of a class or kind of merchandise.

"(4)(A) An act, policy, or practice is unjustifiably if the act, policy, or practice is in violation of , or inconsistent with, the international legal rights of the United States.

(B) Acts, policies, and practices that are unjustifiable include, but are not limited to, any act, policy, or practice described in subparagraph (A) which denies national or most-favored-nation treatment or the right of establishment or protection of intellectual property rights.

"(5) Acts, policies, and practices that are discriminatory include, when appropriate, any act, policy, and practice which denies national or most-favored-nation treatment to United States goods, services, or investment.

"(6) The term "service sector access authorization" means any license, permit order, or other authorization, issued under the authority of Federal law, that permits a foreign supplier of services access to the United States market in a service sector concerned.

"(7) The term "foreign country" includes any foreign instrumentality. Any possession or territory of a foreign

country that is administered separately for customs purposes shall be treated as a separate foreign country.

"(8) The term "Trade Representative" means the United States Trade Representative.

"(9) The term "interested persons", only for purposes of sections 302(a)(4)(B), 304(b)(A), 306(c)(2), and 307(a)(2), includes, but is not limited to, domestic firms and workers, representatives of consumer interests, United States product exporters, and any industrial user of any goods or services that may be affected by actions taken under subsection (a) or (b).

คำแปล

โดย รศ.ดร. บวรศักดิ์ อูวรรณไพ

มาตรา 301 การดำเนินการของผู้แทนการค้าของสหรัฐอเมริกา (USTR)

(a) การดำเนินการที่ต้องกระทำ (mandatory action)

(1) ถ้า USTR ได้วินิจฉัยตามมาตรา 304 (a) (1) ว่า

(A) สิทธิของสหรัฐอเมริกาภายใต้ข้อตกลงการค้าใดถูกปฏิเสธ หรือ

(B) การกระทำ นโยบายหรือการปฏิบัติใดของรัฐต่างประเทศ

- (i) ละเมิด หรือไม่เป็นไปตามบทบัญญัติของข้อตกลงทางการค้าหรือพิเศษประโยชน์แก่สหรัฐอเมริกาภายใต้ข้อตกลงทางการค้า หรือ
- (ii) เป็นการไม่เป็นธรรม (unjustifiable) และสร้างภาระหรือจำกัดการพาณิชย์ของสหรัฐอเมริกา

USTR ต้องดำเนินการตามอำนาจในอนุมาตรา (2) โดยต้องทำ ตามแนวทาง เฉพาะที่ ประธานาธิบดีกำหนดในการดำเนินการนั้น ถ้ามี และต้องดำเนินการทุกประการที่สมควร และเป็นไปได้ภายในอำนาจของประธานาธิบดี ซึ่งประธานาธิบดีอาจให้แนวทางแก่ USTR ให้ดำเนินการตามอนุมาตรานี้ เพื่อบังคับตามสิทธิเช่นว่านั้น หรือเพื่อให้มีการยกเลิกการกระทำ นโยบาย หรือการปฏิบัติดังกล่าว

(2) USTR ไม่จำเป็นต้องดำเนินการในวรรคหนึ่งในกรณีดังต่อไปนี้

(A) คู่กรณีใน GATT ได้วินิจฉัย หรือคณะผู้เชี่ยวชาญได้รายงานต่อ คู่กรณีใน GATT หรือมีการวินิจฉัยตามกระบวนการระงับข้อพิพาทอย่างเป็นทางการ ซึ่งกำหนดโดยข้อตกลงทางการใด ๆ ได้พบว่า

(i) สิทธิของสหรัฐอเมริกาภายใต้ข้อตกลงทางการค้าไม่ได้ ถูกปฏิเสธ หรือ

(ii) การกระทำ นโยบาย หรือ การปฏิบัติ

(I) ไม่เป็นการละเมิด หรือ เป็นไปตามสิทธิของ สหรัฐอเมริกา หรือ

(II) ไม่ได้ปฏิเสธ ทำให้สิ้นผล หรือ ทำให้เสียหาย ประโยชน์แก่สหรัฐอเมริกาภายใต้ข้อตกลงทางการค้า หรือ

(B) USTR พบว่า

- (i) รัฐต่างประเทศกำลังดำเนินมาตรการที่น่าพอใจ ในการให้สิทธิแก่สหรัฐอเมริกาตามข้อตกลงทางการค้า
 - (ii) รัฐต่างประเทศได้
 - (I) ตกลงที่จะยกเลิกหรือค่อย ๆ เลิกการกระทำนโยบาย หรือ การปฏิบัติที่ว่านั้น หรือ
 - (I) ตกลงตามทางแก้ปัญหาที่จะรีบดำเนินการให้เสร็จโดยพลัน เพื่อแก้ปัญหาภาวะ หรือ การจำกัดการพาณิชย์ของสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นที่พอใจแก่ USTR
 - (III) เป็นการพันวิสัยแก่รัฐต่างประเทศ ที่จะบรรลุผลตามที่กำหนดไว้ในอนุมาตรา (i) หรือ (ii) ซึ่งสมควรแก่รัฐต่างประเทศตกลง ที่จะให้ประโยชน์ทางการค้าที่เป็นค่าทดแทน (compensatory trade benefits) แก่สหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นที่พอใจแก่ USTR
 - (iv) ในกรณีพิเศษซึ่งการดำเนินการตามอนุมาตรานี้ อาจก่อให้เกิดผลกระทบอย่างรุนแรงต่อเศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกา จนเกินสัดส่วนที่จะได้ประโยชน์จากการดำเนินการดังกล่าว นั้น ทั้งนี้ภายหลังจากได้คำนึงถึงผลกระทบของการที่ไม่ดำเนินการดังกล่าวต่อความ เชื่อถือในความศักดิ์สิทธิ์ของ บทบัญญัติในหมวดนี้ หรือ
 - (v) การดำเนินการตามอนุมาตรานี้ อาจก่อให้เกิดผลร้ายรุนแรงต่อความมั่นคงของสหรัฐอเมริกา
- (3) การดำเนินการใด ๆ ตามวรรคหนึ่งเพื่อจัดการกระทำนโยบาย หรือ

การปฏิบัติจะต้องดำเนินการให้มีผลต่อสินค้า หรือบริการของรัฐต่างประเทศ ในจำนวนที่มีค่าเท่ากับภาระ หรือข้อจำกัดที่รัฐต่างประเทศนั้น ได้กระทำต่อการพาณิชย์ของสหรัฐอเมริกา

(b) การดำเนินการที่อาจใช้ดุลพินิจได้ (Discretionary action) ถ้า USTR วินิจฉัยตามมาตรา 304 (a) (1) แล้วว่า

- (1) การกระทำนโยบาย หรือ การปฏิบัติของรัฐต่างประเทศไม่มีเหตุผล (unreasonable) หรือ เลือปฏิบัติ (discriminatory) และสร้างภาระ หรือข้อจำกัดให้การพาณิชย์ของสหรัฐอเมริกา หรือ
- (2) การดำเนินการโดยสหรัฐอเมริกาเป็นการเหมาะสม

USIR จะดำเนินการทุกประการที่เหมาะสมและเป็นไปได้ตามอำนาจที่มีในอนุมาตรา (c) โดยต้องทำตามแนวทางเฉพาะของประธานาธิบดีได้ให้ไว้ต่อการดำเนินการดังกล่าว ถ้ามี และ จะดำเนินการทุกประการที่เหมาะสมและเป็นไปได้ ภายในอำนาจของประธานาธิบดี ซึ่งประธานาธิบดีอาจให้แนวทางแก่ USTR ที่จะดำเนินการตามอนุมาตรานี้ เพื่อให้ยกเลิกการกระทำ นโยบาย หรือการปฏิบัติเช่นนั้น

(c) ขอบเขตอำนาจ

(1) เพื่อให้การปฏิบัติตามบทบัญญัติในอนุมาตรา (a) หรือ (b) ได้ผล USTR มีอำนาจ

- (A) ระบุ เพิกถอน หรือไม่ให้ใช้ประโยชน์จากข้อตกลงทางการค้า ซึ่งจะต้องให้เพื่อบรรลุตามข้อตกลงทางการค้า ที่ทำกับรัฐต่างประเทศ ที่กล่าวถึงในอนุมาตรานั้น ๆ ตามกฎหมายระหว่างประเทศของสหรัฐอเมริกา เป็นการ

กระทำนโยบายน หรือการปฏิบัติที่ไม่ยุติธรรม (unfair) และไม่เสมอภาค (inequitable)

(B) การกระทำ นโยบายน หรือการปฏิบัติซึ่งไม่มีเหตุผล หมายความว่ารวมถึง แต่ไม่จำกัดเฉพาะการกระทำ นโยบายนหรือการปฏิบัติซึ่ง

(i) ปฏิเสธความยุติธรรมและความเสมอภาค (denies fair and equitable)

(I) โอกาสในการก่อตั้งนิติบุคคลเพื่อการค้า

(II) ให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาที่เพียงพอ (adequate) และมีประสิทธิภาพ (effective) หรือ

(III) ให้โอกาสทางตลาด ซึ่งรวมถึงการที่รัฐบาลเพิกเฉย ไม่ดำเนินการเกี่ยวกับการกระทำที่เป็นการผูกขาด อย่างเป็นระบบโดยบริษัท เอกชนหรือระหว่างบริษัท เอกชนในรัฐต่างประเทศ ซึ่งมีผลทำให้เป็นการจำกัด การเข้าสู่ตลาดของสินค้าอเมริกันต่อการซื้อของบริษัท นั้น บนพื้นฐานซึ่งไม่สอดคล้องกับข้อพิจารณาทางการค้า

(ii) เป็นการตั้งเป้าหมายความการลงทุนเพื่อการส่งออก หรือ

(iii) เป็นการแสดงพฤติกรรมซ้ำแล้วซ้ำเล่า ซึ่ง

(I) ปฏิเสธสิทธิของลูกจ้างในการรวมตัวกันเป็น สหภาพหรือสหพันธ์

(II) ปฏิเสธสิทธิของลูกจ้างในการจัดหรือต่อรอง เป็นกลุ่ม

- (III) อนุญาตให้มีการใช้แรงงานโดยบังคับ
 - (IV) ไม่มีอายุขั้นต่ำสำหรับแรงงานเด็กหรือ
 - (V) ไม่มีการให้มาตรฐานค่าจ้างขั้นต่ำ เวลาในการทำงานและความปลอดภัยในการทำงาน
- ตลอดจน

(3) การดำเนินการที่ USTR มีอำนาจตามอนุมาตรา (a) หรือ (b) อาจกระทำต่อสินค้าหรือภาคเศรษฐกิจใดก็ได้ โดย

- (A) ต้องเป็นการไม่เลือกปฏิบัติ หรือ เฉพาะต่อรัฐต่างประเทศที่กล่าวถึงในอนุมาตรานั้น ๆ และ
- (B) สินค้าหรือภาคเศรษฐกิจนั้น ไม่จำเป็นต้องเป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับการกระทำ นโยบาย หรือการปฏิบัติซึ่งก่อให้เกิดการดำเนินการนั้น ๆ

(4)

(A)

(B)

(5)

(A)

(B)

(6)

(d) บทนิยามและกฎเกณฑ์เฉพาะ เพื่อประโยชน์แห่งหมวดนี้

(1) คำว่า "การพาณิชย์" (commerce) หมายความรวมถึง และไม่จำกัดเฉพาะ

(A) บริการ (รวมถึงการถ่ายทอดข้อมูลสารสนเทศ) ซึ่งเกี่ยวกับการค้า

ระหว่างประเทศ โดยบริการเช่นว่านั้น จะเกี่ยวกับสินค้าชนิดใด
ชนิดหนึ่งหรือไม่ก็ตาม และ

- (B) การลงทุนทางตรงโดยคนชาติอเมริกัน ซึ่งมีผลต่อการค้าสินค้าหรือ
บริการ
- (2) การกระทำนโยบาย หรือการปฏิบัติของรัฐต่างประเทศที่ก่อภาระ หรือ
จำกัดการพาณิชย์ของสหรัฐอเมริกา อาจรวมถึงการที่รัฐต่างประเทศให้
ความช่วยเหลือ (Subsidies) ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม ต่อการ
สร้างเรือที่ใช้ในการพาณิชย์นาวีระหว่างรัฐต่างประเทศนั้น และสหรัฐ
อเมริกา
- (3) (A) การกระทำ นโยบาย หรือการปฏิบัติที่ไม่มีเหตุผล หมายถึง
การกระทำนโยบาย หรือการปฏิบัติที่ไม่จำเป็นต้องละเมิด หรือไม่
เป็นไปตามสิทธิ
- (B) เว็บบกเก็บภาษีศุลกากร หรือ ให้มีข้อจำกัดการนำเข้าอื่นแก่สินค้า
และไม่ว่าบทบัญญัติกฎหมายใดจะเป็นประการใด หรือให้มีการเก็บ
ค่าธรรมเนียม หรือให้มีข้อจำกัดแก่บริการของรัฐต่างประเทศนั้น
ในระยะเวลาที่ USTR จะเห็นเหมาะสม หรือ
- (C) ทำข้อตกลงที่มีผลผูกพันกับรัฐต่างประเทศ ซึ่งจะผูกพันให้รัฐต่าง
ประเทศต้อง
- (i) ยกเลิก หรือดำเนินการยกเลิกการกระทำ นโยบายหรือ
การปฏิบัติ ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องให้มีการดำเนินการตาม
อนุมาตรา (a) หรือ (b)
- (ii) ยกเลิกภาระ หรือข้อจำกัดต่อการพาณิชย์ของสหรัฐ

อเมริกาที่เป็นผลมาจากการกระทำ นโยบาย หรือ การปฏิบัติ นั้น หรือ

(iii) ให้ประโยชน์ทางการค้าซึ่งเป็นค่าทดแทน

(compensatory trade benefits) แก่สหรัฐอเมริกา ซึ่ง

(I) เป็นที่พอใจแก่ USTR และ

(II) ตรงตามข้อกำหนดในวรรค 4

(2) (A) ไม่ว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการอนุญาตให้เปิดตลาดการบริการใดจะเป็นเช่นใด USTR อาจดำเนินการต่อไปนี้เพิ่มเติมจากอำนาจที่ให้ไว้ในวรรค 1 เพื่อทำให้บทบัญญัติของอนุมาตรา (a) หรือ (b) ได้ คือ

(i) จำกัดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของการอนุญาตเช่นว่านั้น ในวิธีการหรือขอบเขตที่ USTR เห็นเหมาะสม หรือ

(ii) ปฏิเสธไม่ให้อนุญาตเช่นว่านั้น

(B)

(C)

4. คำอธิบายมาตรา 301

ในการพิจารณาใช้มาตรา 301 นั้น USTR จะต้องพิจารณาถึงเงื่อนไขตามหลักเกณฑ์ต่อไปนี้

1. รัฐบาลต่างประเทศนั้นจะต้องกระทำ (act) หรือมีนโยบาย (policy) หรือได้ปฏิบัติ (practice) ใด ๆ หากมิใช่การกระทำการของรัฐบาลแต่เป็นการกระทำของเอกชนซึ่งรัฐบาลมิได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับแล้ว ไม่อยู่ภายใต้บังคับของมาตรานี้
2. การกระทำนั้นจะต้องเป็นการสร้างภาวะหรือเป็นการจำกัดการค้าของสหรัฐ และการกระทำเช่นนั้นเป็นการขัดต่อข้อตกลงทางการค้า หรือมิได้เป็นไปตามข้อตกลงทางการค้า หรือเป็นการกระทำอันไม่เป็นธรรม หรือปราศจากเหตุผลอันสมควร หรือเป็นการเลือกปฏิบัติ
3. ต้องมีการแสดงให้เห็นว่าการกระทำของรัฐบาลต่างประเทศนั้นได้สร้างภาวะหรือก่อให้เกิดการจำกัดทางการค้าต่อสหรัฐ แต่หากเป็นกรณีที่เกี่ยวข้องกับการปฏิเสธสิทธิของสหรัฐภายใต้ข้อตกลงทางการค้าก็ไม่จำเป็นต้องแสดงถึงการกระทำเช่นนั้น โดยการตีความเกี่ยวกับความเสียหายนี้สามารถกระทำได้อย่างเสรีเป็นกรณีไป

หาก USTR วินิจฉัยว่า สิทธิของสหรัฐ ภายใต้ข้อตกลงระหว่างประเทศถูกปฏิเสธ (Section 301 (a) (1) (A)) หรือรัฐบาลต่างประเทศนั้นได้มีการกระทำ หรือมีนโยบาย หรือมีแนวปฏิบัติที่ขัดหรือไม่สอดคล้องหรือปฏิเสธสิทธิของสหรัฐภายใต้ข้อตกลงทางการค้า (Section 301(a) (1) (B) (i)) หรือการกระทำอันไม่เป็นธรรมและสร้างภาวะหรือจำกัดการค้าของสหรัฐ (Section 301 (a) (1) (B) (ii)) USTR จะต้องใช้มาตรการตอบโต้ภายใต้มาตรา 301 ทั้งนี้โดยอยู่ภายใต้ดุลยพินิจบางประการของประธานาธิบดี

นอกจากนั้น USTR ยังสามารถใช้ดุลยพินิจในการใช้มาตรการตอบโต้ได้ในกรณีที่รัฐบาลต่างประเทศมีการกระทำที่ไม่เหมาะสมหรือเป็นการเลือกปฏิบัติแม้การกระทำนั้นจะไม่ขัดต่อสิทธิระหว่างประเทศของสหรัฐฯ อย่างไรก็ตามการกระทำดังกล่าวจะต้องเป็นการสร้างภาวะหรือเป็นการจำกัดการค้าของสหรัฐฯ

ในการดำเนินมาตรการตอบโต้ นั้นจะกระทำภายใต้กรอบดังนี้

1. จำนวนหรือมูลค่าของมาตรการตอบโต้ต้องเท่ากับมูลค่าของภาวะหรือการจำกัดการค้าที่ไม่เป็นธรรมที่รัฐบาลต่างประเทศทำให้เกิดแก่สินค้าและบริการของสหรัฐฯ
2. มาตรา 301 ไม่ครอบคลุมความเสียหาย (damages) หรือสิทธิในค่าสินไหมทดแทน (compensation) ที่ภาคอุตสาหกรรมของสหรัฐฯ ได้รับในอดีต
3. การเยียวยาที่เป็นวัตถุประสงค์ของมาตรา 301 คือ การตอบโต้ทางการค้าแก่ต่างประเทศ เพื่อกำจัดการกระทำทางการค้าที่ไม่เป็นธรรม (unfair trade practice)

มาตรการที่สามารถใช้ในการตอบโต้

1. มาตรา 301 ให้อำนาจประธานาธิบดี/USTR ในการตอบโต้รัฐบาลต่างประเทศ โดยการขู่ว่าจะตัดหรือกีดกันสินค้าของประเทศนั้น ๆ ในตลาดสหรัฐฯ
2. มาตรการตอบโต้อาจใช้กับสินค้าทุกประเภททุกภาคอุตสาหกรรม แม้จะมิได้เกี่ยวข้องหรือเป็นสาเหตุของการใช้มาตรการภายใต้มาตรา 301
3. มาตรการตอบโต้อาจใช้กับประเทศใดประเทศหนึ่งหรือทุกประเทศก็ได้
4. มาตรการใดจะใช้ในการตอบโต้เป็นดุลยพินิจของประธานาธิบดี หรือ

USTR

- 4.1 มาตรการที่มักจะใช้ คือ การขึ้นภาษีศุลกากร, ยกเลิกสิทธิพิเศษ

ทางภาษีสกุลการหรือกำหนดโควต้า

4.2 ถ้ามาตรการที่ใช้เป็นโควต้า จะต้องกำหนดเวลาที่จะเปลี่ยนจากโควต้าเป็นภาษีสกุลการที่มีมูลค่าเท่ากัน

4.3 USTR จะต้องพิจารณาใช้มาตรการตอบโต้แก่สินค้าหรือภาคอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมของรัฐบาลต่างประเทศนั้น ๆ ก่อน

แต่ USTR ก็มีสิทธิที่จะยกเว้นไม่บังคับใช้อำนาจตามมาตรา 301 นี้ได้ หากกรณีเข้าเงื่อนไขตามที่กำหนดไว้ กล่าวคือ

1. หาก GATT ได้วินิจฉัยว่าการกระทำหรือนโยบายเช่นว่านี้ไม่ได้เป็นการปฏิบัติสิทธิหรือละเมิดสิทธิใด ๆ หรือไม่ได้ทำให้ประเทศสหรัฐอเมริกาต้องเสียหาย แต่ก็มีข้อสังเกตบางประการกล่าวคือ ข้อพิพาทที่เกิดจากข้อตกลงทางการค้า (trade agreements) ตามมาตรา 301 นี้ อาจไม่ใช่เป็นสิ่งที่ GATT Panel มีเขตอำนาจ (jurisdiction) ในการวินิจฉัยก็ได้เนื่องจากมี trade agreements หลายชนิดที่ในทางกฎหมายระหว่างประเทศไม่ถือเป็นสนธิสัญญา (Treaty) และสนธิสัญญาหลายฉบับก็มีบทระงับข้อพิพาทในตัวเองอยู่แล้ว GATT Panel อาจจะวินิจฉัยว่าประเด็นข้อพิพาทนี้ไม่อยู่ภายใต้กรอบอำนาจที่ GATT จะวินิจฉัยได้ เนื่องจากไม่ใช่ข้อพิพาทตามบทบัญญัติ GATT หรือไม่ใช่ "สิทธิ" (right) หรือประโยชน์ (Privilege) ตาม GATT เลย อันจะมีผลต่อประเทศสหรัฐฯ ก็ยังคงบังคับ "สิทธิ" ในความหมายของมาตรา 301 ต่อไปได้

2. หากประเทศคู่ค้าที่เป็นกรณีพิพาทได้ดำเนินการอย่างใด ๆ อันเป็นที่พอใจแก่ USTR ในวันที่จะลดหรือขจัดการละเมิดข้อตกลงทางการค้านั้น ๆ

3. ประเทศคู่ค้าได้ทำความตกลงกับประเทศสหรัฐอเมริกา โดย USTR ในอันที่จะยุติหรือยกเลิกเสียซึ่งการกระทำนั้น ๆ

4. ประเทศคู่ค้าได้ตกลงยินยอมที่จะหาข้อยุติข้อพิพาทให้เป็นที่พอใจแก่ประเทศสหรัฐฯ

5. ประเทศคู่ค้าได้ยอมชดใช้ค่าเสียหายแก่ประเทศสหรัฐอเมริกาในกรณีที่ไม่อาจแก้ไขได้ตามข้อ 1-4 ข้างต้น แต่มีข้อน่าสังเกตบทบัญญัติดังกล่าว คงจะไม่มีผลบังคับอย่างจริงจัง เนื่องจาก USTR คงจะกำหนดค่าเสียหายตามที่ตนเองได้แจ้งไว้ใน NTE ซึ่งก็มักจะมีลักษณะเป็นการคาดคะเนทางการค้าและกำไร อันมักจะมีลักษณะเกินความเป็นจริงอยู่เสมอ

6. ในกรณีพิเศษ USTR อาจยกเว้นไม่ใช้มาตรา 301 ได้หากปรากฏว่าค่าเงินการแล้วจะเป็นผลเสียหายร้ายแรงต่อเศรษฐกิจของประเทศสหรัฐอเมริกาและเกินกว่าความจำเป็นที่จะได้รับ

7. การดำเนินการตามมาตรา 301 จะเป็นผลร้ายต่อความมั่นคงของประเทศสหรัฐอเมริกา

ในส่วนที่เกี่ยวกับข้อจำกัดทางเวลาในการดำเนินการระบวนการตามมาตรา 301 นั้น กฎหมาย Omnibus Trade & Competitiveness Act 1988 ได้แก้ไขใหม่ให้รัดกุมมากขึ้น โดยบังคับให้ USTR ต้องพิจารณาขึ้นต้นว่าการกระทำนโยบายของประเทศคู่ค้าอยู่ในข่ายที่จะใช้มาตรา 301 หรือไม่ มีลักษณะเป็น Preliminary Determination ในทุกกรณี ไม่ว่าจะมึผลสรุปในตอนจบว่า จะทำการตอบโต้หรือไม่กฎหมายฉบับใหม่นี้ได้กำหนดให้ทำการเจรจาปรึกษากับประเทศคู่ค้าทันทีที่ USTR เริ่มการสอบสวนการค้าอันไม่เป็นธรรม ถ้าเป็นกรณีละเมิดความตกลงทางการค้า (Trade Agreements) ด้วย USTR จะต้องร้องขอให้ประเทศคู่ค้าใช้กระบวนการขจัดข้อพิพาทตามความตกลงทางการค้านั้น ภายใต้อายุ 180 วัน หลังจากเริ่มการเจรจาปรึกษาแต่ถ้าการเจรจาตกลงสำเร็จผลก็ไม่ต้องใช้บทบัญญัติเพื่อขจัดข้อพิพาทเมื่อได้เริ่มการสอบสวนแล้ว USTR จะต้องพิจารณาตัดสินใจให้เสร็จภายใน 12 เดือนหลังจากเริ่มสอบสวน สำหรับกรณีที่มีการกล่าวอ้างว่าประเทศคู่ค้าให้การช่วยเหลืออุดหนุนและการบิดเบือนทางการค้าอื่นใดที่มีได้ละเมิดความตกลงทาง

การค้าในกรณีอื่น ๆ USTR จะต้องทำการพิจารณาตัดสินให้เสร็จสิ้นภายใน 18 เดือน หรือ 30 วันหลังจากกระบวนการจัดซื้อพิพาทตามความตกลงทางการค้าได้เสร็จสิ้นลง เวลาใดถึงก่อนกฎหมายก็ให้ใช้เวลานั้นกฎหมาย Omnibus Trade & Competitiveness Act กำหนดให้ USTR ต้องรีบดำเนินการดำเนินการตอบโต้ทางการค้าในทันทีที่การพิจารณาเสร็จสิ้นลงคือ ภายใน 30 วัน หลังจากการพิจารณาตัดสินเสร็จสิ้นลงแต่กฎหมายก็ยังอนุญาตให้ USTR ยืดเวลายังคับใช้มาตรา 301 ออกไปได้ถึง 180 วัน หากผู้ยื่นคำร้องหรืออุตสาหกรรมภายในประเทศได้ร้องขอให้ยืดเวลาออกไปหรือ USTR เห็นว่าประเทศคู่ค้านั้น ๆ ได้ดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งก้าวหน้าเป็นที่พอใจของ USTR หรือผู้ร้องเป็นสาเหตุใด ๆ ทำให้เกิดการล่าช้าขึ้นแต่การขยายเวลายังคับใช้อำนาจตามมาตรา 301 นี้ ไม่ให้ใช้บังคับกับการสอบสวนที่ทําขึ้นเพราะมีรายงานของ (National Trade Estimate : NTE) คือเป็นการสอบสวนที่ไม่มีผู้ร้องและกรณีของ 301 Super โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีของการบังคับใช้มาตรา 301 เพื่อบังคับสิทธิที่เสียไปเพราะการไม่ปกป้องทรัพย์สินทางปัญญาอย่างเพียงพอและมีผลจริงจัง (adequate & effective) กฎหมายให้ขยายเวลาออกไปได้เพียง 90 วันเท่านั้น

สำหรับกรณีมาตรา 301 Super นั้น เป็นบทบัญญัติบังคับให้ USTR ต้องดำเนินการพิจารณาสอบสวนโดยไม่ต้องมีคำร้องขอโดยกำหนดให้ USTR ต้องทำการแยกแยะและชี้เฉพาะเจาะจงเป็นรายประเทศว่าประเทศใดที่ได้บิดเบือนการค้าและปฏิเสธสิทธิทางการค้าของประเทศสหรัฐอเมริกาอย่างเป็นระบบ (consistent pattern) โดยตั้งกำแพงกีดกันสินค้าอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งหากได้ขจัดให้หมดสิ้นไปแล้วจะมีผลเป็นการเพิ่มการส่งออกจากประเทศสหรัฐอเมริกา USTR ต้องจัดทำรายงานโดยแจกแจงและคำนวณมูลค่าในทางการค้า (Commercial Value) ของมาตรการกีดกันทางการค้าในประเทศคู่ค้าต่าง ๆ ให้แก่รัฐสภาเป็นประจำทุก ๆ ปี ภายใน 30 วัน หลังจากส่งรายงาน NTE ให้แก่รัฐสภา เมื่อได้ทำรายงานแจกแจงและคำนวณมูลค่าแล้ว USTR ต้องเริ่มทำการสอบ

ส่วนตามมาตรา 301 ภายใน 21 วัน หลังจากส่งรายงานแก่รัฐสภาแล้ว กล่าวคือประเทศคู่ค้ามีเวลาเพียง 51 วันที่จะเตรียมตัวสำหรับ 301 Super action และรอผลการพิจารณาตามเวลาที่กำหนดไว้ในกฎหมาย กล่าวคือ USTR ต้องหาทางกำจัดมาตรการกีดกันสินค้าหรือให้ประเทศคู่ค้าได้ใช้ค่าเสียหาย ตามที่กำหนดในรายงานภายในช่วงระยะเวลา 3 ปี รวมทั้งประเทศคู่ค้าที่เป็นเป้าหมายต้องแสดงให้เห็นว่าได้มีความคืบหน้าเป็นที่น่าพอใจแก่ USTR ในอันที่จะลดหรือขจัดกำแพงสินค้าภายในประเทศของตน หากตกลงกันได้ก็จะต้องทำความตกลงทางการค้าและการสอบสวนก็จะยุติลง หากกรณีตกลงกันไม่ได้ก็จะต้องได้รับการตอบโต้จาก USTR (mandatory retaliation) รัฐสภากำหนดให้ USTR ต้องทำรายงานเช่นนี้ทุกปีพร้อม NTE และปรับปรุงราคาค่าเสียหายทุก ๆ ปีเช่นกัน ไม่ว่าประเทศคู่ค้าจะได้ดำเนินมาตรการอย่างใดลงไปก็ตาม และต้องส่งหลักฐานแก่รัฐสภาเป็นประจำทุกปีเพื่อยืนยันว่าประเทศคู่ค้าได้ดำเนินการลดมาตรการกีดกันสินค้าจากประเทศสหรัฐอเมริกาตลอดระยะเวลา 3 ปีไม่ว่าจะมีข้อตกลงทางการค้าใด ๆ ได้กระทำลงไปตามมาตรานี้

มาตรา 301 Super นี้ใช้ NTE เป็นหลักในการพิจารณา โดยคำนวณด้วยวิธีการของ USTR เอง ตามคำแนะนำของอุตสาหกรรมในประเทศว่าฝ่ายตนได้เสียหายไปเท่าใด และควรจะได้รับชดเชยอย่างไรเพิ่มขึ้นเท่าใด หากกำแพงกีดกันสินค้าได้ถูกกำจัดไป Super 301 list นี้ได้ก่อให้เกิดกระแสต่อต้านจากประเทศคู่ค้าที่สำคัญ ๆ ของสหรัฐอเมริกา เช่น ญี่ปุ่น, EC, Canada และอาจจะละเมิดพันธกรณีที่ทุกประเทศมีอยู่ภายใต้ GATT เนื่องจาก 301 Super นี้ให้ความเสียหายของประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นเครื่องวัดโดยไม่คำนึงถึงความถูกต้องตาม GATT เลย

สำหรับในบทบัญญัติส่วนของทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งเป็นที่รู้จักมาตรา 301 ในส่วนนี้ว่ามาตรา 301 Special ได้กำหนดให้ USTR จัดทำรายชื่อและระบุว่าประเทศใดบ้างที่มีได้ดำเนินการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ

(adequate and effective protection) ซึ่งมีความหมายครอบคลุมกว้างขวางมาก โดยรวมเอาประเทศเหล่านี้ไว้ในรายการที่จะต้องจับตามอง (Watch list) ประเทศใดไม่ยอมเจรจาอย่างสุจริตใจ (in good faith) กับสหรัฐอเมริกา ก็ถือว่า เข้าข่าย มาตรา 301 Special นี้ด้วยเช่นกันการทำ Watch list เช่นนี้ มีผลคือประเทศที่ไม่สามารถแสดงให้เห็นว่าได้มีความก้าวหน้าอันสำคัญ (significant progress) ก็จะต้องถูก USTR เริ่มดำเนินการสอบสวนภายใน 30 วัน หลังจากที่ได้แจ้งแจ้งและระบุ ประเทศคู่ค้าแล้ว เพื่อตอบโต้ทางการค้าตามมาตรา 301 ต่อไป หาก USTR จะใช้ดุลพินิจ ไม่เริ่มสอบสวนคดีก็จำต้องส่งรายงานแก่รัฐสภาพร้อมทั้งแจ้งแจ้งเหตุผลสำหรับการใช้ดุลพินิจ ไม่ทำการสอบสวน USTR มีหน้าที่ที่จะต้องขอคำปรึกษาจากหน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐและผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อกำหนดเป้าหมายและแจ้งแจ้งรายการใน Watch list หลังจากนั้นจึง พิจารณาตัดสินเลือกมาตรการที่เหมาะสมและเสนอแนะ (recommend) ประธานาธิบดี เพื่อ จะบังคับใช้มาตรการตาม 301 ให้ทันภายในเวลา 6 เดือนหรือ 9 เดือน หลังจากเริ่มทำการสอบสวนพิจารณากฎหมาย 301 Special นี้มีวัตถุประสงค์หลักก็คือ ต้องการให้ USTR เป็นผู้นำในการต่อสู้กับการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา โดยให้อำนาจในการริเริ่มพิจารณา ข้อพิพาทเองตามรายงาน NTE โดยไม่จำเป็นต้องเป็นการละเมิดสนธิสัญญาทางการค้า เสมอไป เพราะสนธิสัญญาเหล่านี้ บางฉบับก็ไม่ได้กล่าวอ้างถึงเรื่องทรัพย์สินทางปัญญา รัฐสภาได้ให้อำนาจพิเศษที่จะใช้มาตรการตอบโต้ตามมาตรา 301 ได้ แม้ว่าจะไม่เข้าข่าย ของการบิดเบือนทางการค้าโดยตรงรัฐสภาต้องการให้ฝ่ายบริหารใช้มาตรการทางการค้า ตอบโต้กับประเด็นข้อพิพาทที่ไม่ใช่ทางการค้าและอยู่นอกบทบัญญัติของ GATT

5. บทสรุป

จากบทบัญญัติมาตรา 301 ทำให้สามารถเห็นถึงภาพรวมของลักษณะและกระบวนการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจการค้าของสหรัฐอเมริกาได้ว่า สหรัฐอเมริกาต้องการสร้างข่ายงาน (Net Work) ในลักษณะของกระบวนการซึ่งมีการประสานงานอย่างเป็นเอกภาพในการดำเนินนโยบายการค้าระหว่างประเทศขึ้น โดยให้ USTR เป็นองค์กรซึ่งเป็นศูนย์กลางรวบรวมข้อมูลและข่าวสารของหน่วยงานต่าง ๆ และตัดสินใจให้กับฝ่ายบริหาร ซึ่งเป็นไปในแนวทางที่สนองตอบต่อความต้องการของรัฐบาลในการที่จะแก้ไขปัญหาเฉพาะเรื่องโดยเจาะจงมากกว่า ที่จะให้เป็นอำนาจของประธานาธิบดี ซึ่งต้องคำนึงถึงภาพรวมในมุมกว้างซึ่งอาจมีการนำนโยบายอื่น ๆ เช่น นโยบายต่างประเทศ เข้ามาทำให้กระบวนการแก้ปัญหาเศรษฐกิจการค้าโดยตรงต้องเบี่ยงเบนไป หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือกฎหมายนี้มุ่งประสงค์ให้ USTR เป็นหน่วยงานเอกเทศที่พร้อมจะปฏิบัติการตอบโต้ทางการค้าได้อย่างทันเวลาและแข็งกร้าวจริงจัง และมีแนวโน้มที่จะแยกนโยบายทางการค้าของสหรัฐอเมริกาให้มาใช้กระบวนการตัดสินใจในระดับของ USTR แทน ซึ่งในอนาคต USTR อาจจะถูกแยกเป็นอิสระจากฝ่ายบริหารมากขึ้นและทรงอำนาจมากขึ้น ซึ่งแน่นอนว่าจะส่งผลกระทบมากขึ้นอย่างเลี่ยงไม่ได้ต่อประเทศที่มีความสัมพันธ์ทางการค้าในเชิงได้เปรียบกับสหรัฐอเมริกา

6. บรรณานุกรม

1. การุณ จิตติสถาพร. "มาตรา 301 คืออะไร ?" เอกสารประกอบการประชุม มาตรการชั่วคราวกับทางออกของประเทศไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.
2. จิตตภัทร์ เครือวรรณ, ปราการ อากาศศิลป์, สุธรรม อยู่ในธรรม. "กฎหมายการค้าระหว่างประเทศและผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทย" เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการประจำปี 2533 เรื่อง กฎหมายส่งเสริมหรือถ่วงการพัฒนาเศรษฐกิจไทย, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2533.
3. สุธรรม อยู่ในธรรม, "สถานการณ์สิทธิบัตรของไทยกับมาตรา 301 และการเจรจาใน GATT" เอกสารเสนอในที่ประชุมระดมความคิด สิทธิบัตรยาและนโยบายของประเทศไทย ครั้งที่สอง, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.
4. สุรเกียรติ เสถียรไทย, "ร่างรัฐบัญญัติการค้าของสหรัฐอเมริกากับผลประโยชน์ของไทย" เอกสารสรุปการปรับปรุงกฎหมายเพื่อการพัฒนาชุดที่ 2, สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, โครงการศึกษานโยบายสาธารณะ, พฤศจิกายน 2530.
5. "USTR Announce Special 301' Title VII Reviews", ข่าวเศรษฐกิจ, สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย, ฉบับที่ 12 (1 มิถุนายน 2535). หน้า 1-16.

เอกสารหมายเลข 2

**สรุปปัญหาไทย - สหรัฐฯ ในปัจจุบัน
ที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินทางปัญญา**

สรุป
ปัญหาไทย-สหรัฐฯ ในปัจจุบัน
ที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินทางปัญญา

การเจรจา

1. เมื่อวันที่ 27 เมษายน - 4 พฤษภาคม 2536 คณะผู้แทนไทยนำโดย ฯพณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ ได้เดินทางไปเจรจาทวิภาคีกับสหรัฐฯ เกี่ยวกับปัญหาเรื่องทรัพย์สินทางปัญญา ณ กรุงวอชิงตัน ดี ซี
2. ภายหลังจากการเจรจา ผู้แทนการค้าของสหรัฐฯ ได้มีหนังสือถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ ระบุดังสาระของสิ่งที่รัฐบาลสหรัฐฯ คาดหวังที่จะให้รัฐบาลไทยดำเนินการ เพื่อให้ผู้แทนการค้าสหรัฐฯ จะได้นำไปประกอบการพิจารณาว่าจะถอดถอนประเทศไทยออกจากบัญชีประเทศที่ต้องจัดการโดยเร่งด่วน (Priority Foreign Country - PFC) และคืนสิทธิประโยชน์เกี่ยวกับสิทธิพิเศษทางศุลกากร (GSP) จำนวน 8 รายการ ที่เคยเพิกถอนไปแล้วคืนให้แก่ไทยหรือไม่ ภายในวันที่ 31 กรกฎาคม 2536

สิ่งที่สหรัฐฯ คาดหวังให้ไทยดำเนินการ

3. สิ่งที่ฝ่ายสหรัฐฯ คาดหวังที่จะให้รัฐบาลไทยดำเนินการ อันจะทำให้สหรัฐฯ ปลดชื่อประเทศไทยออกจากบัญชี PFC และคืนสิทธิประโยชน์ในด้าน GSP ให้กับไทย มีดังนี้
 - (1) การปราบปรามการละเมิดลิขสิทธิ์ และการปลอมแปลงเครื่องหมายการค้า

สหรัฐฯ คาดหวังให้รัฐบาลไทยดำเนินการดังนี้

- (1.1) ปราบปรามการละเมิดลิขสิทธิ์และเครื่องหมายการค้า โดยใช้มาตรการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องรวม 8 ฉบับ ต่อไปอย่างต่อเนื่อง

(1.2) วางระเบียบตามกฎหมายนำเข้าและส่งออกสินค้า และดำเนินการเพื่อ
ป้องกันการนำเข้าและส่งออกสินค้าละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา ตามแนวที่กำหนดในร่าง
ข้อตกลงรอบอุรุกวัย

(2) การแก้ไขปรับปรุงกฎหมายลิขสิทธิ์

สหราชอาณาจักรให้รัฐบาลไทยดำเนินการเสนอร่างกฎหมายแก้ไข พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์
2521 ต่อสภาในสมัยการประชุมนี้ โดยร่างกฎหมายดังกล่าวจะต้องสอดคล้องกับร่างความตกลง
รอบอุรุกวัยและอนุสัญญากรุงเบอร์น ฉบับแก้ไข ณ กรุงปารีส รวมทั้งเรื่องดังต่อไปนี้ด้วย คือ

(2.1) จะยังคงให้ความคุ้มครองแก่สิ่งบันทึกเสียงเท่ากับกฎหมายฉบับปัจจุบัน
และเจ้าของลิขสิทธิ์จะต้องมีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในการทำซ้ำ คัดแปลงและให้เช่า
ตลอดจนจำหน่ายและนำเข้าด้วย

(2.2) เพิ่มอัตราโทษฐานละเมิดลิขสิทธิ์

(แต่ไม่ได้ผูกมัดว่าร่างกฎหมายดังกล่าวจะต้องได้รับความเห็นชอบจากสภา)

(3) วางแผนปฏิบัติและแก้ไขปรับปรุงกฎหมายสิทธิบัตร

สหราชอาณาจักรให้รัฐบาลไทยดำเนินการ ดังนี้

มาตรการระยะสั้น

(3.1) วางแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการบังคับให้ออกใบอนุญาตให้ใช้สิทธิ (มาตรา 46)
เช่น การบังคับใช้สิทธิในกรณีที่ไม่มีการผลิตผลิตภัณฑ์หรือไม่ใช้กรรมวิธีภายในประเทศไทย
โดยไม่มีเหตุผลสมควร ว่ามีหลักเกณฑ์อย่างไร เพื่อให้มีหลักเกณฑ์การปฏิบัติที่แน่นอนชัดเจน
และเพื่อป้องกันการรื้ออำนาจโดยมิชอบ

(3.2) ออกกฎกระทรวงตาม พ.ร.บ.สิทธิบัตร (มาตรา 55 ทวิ) เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการแจ้งข้อมูลหรือเอกสารเกี่ยวกับราคาและต้นทุนการผลิตและจำหน่ายยา เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิบัตรยามีความแน่นอนและชัดเจน

ทั้งนี้ โดยแนวปฏิบัติและกฎกระทรวงดังกล่าวจะต้องสอดคล้องกับร่างข้อตกลงรอบอุรุกวัย

มาตรการระยะยาว

หลังการเจรจารอบอุรุกวัยสิ้นสุดลง รัฐบาลไทยจะต้องเสนอร่างกฎหมายสิทธิบัตรให้สอดคล้องกับความตกลงดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นที่ระบุใน (ข้อ 3.2) การเสนอร่างกฎหมายสิทธิบัตรไม่ควรเกินสิ้นปี 2537 (แต่ไม่ได้ผูกมัดว่าร่างกฎหมายดังกล่าวจะต้องได้รับความเห็นชอบจากสภา)

(4) การคุ้มครองยาใหม่ (Pipeline Products Protection)

รัฐบาลสหรัฐฯ คาดหวังว่ารัฐบาลไทยจะหามาตรการหรือวิธีการที่เหมาะสมเพื่อให้เจ้าของยาใหม่ที่จดทะเบียนสิทธิบัตรไว้แล้วในประเทศอื่น แต่ยังไม่มีการจำหน่ายในไทย ได้มีสิทธิครองตลาดแต่เพียงผู้เดียว เป็นระยะเวลาไล่เลี่ยกับที่สหรัฐฯ ได้ตกลงกับประเทศอื่น (ตั้งแต่ 7 ปี ถึง 10 ปี)

(5) การจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญา

(5.1) รัฐบาลสหรัฐฯ คาดหวังว่าไทยจะเร่งรัดจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดตั้งให้แล้วเสร็จโดยเร็ว โดยมีวัตถุประสงค์และให้บรรลุผลดังต่อไปนี้

(5.1.1) วางหลักเกณฑ์การเรียกพยานเอกสารให้ชัดเจน รวมทั้ง การรับฟังเอกสารรับรอง (affidavit) ในการพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญา

(5.1.2) ปรับปรุงขั้นตอนการพิจารณาคดี เพื่อให้สามารถพิจารณาได้ โดยรวดเร็ว

(5.1.3) วางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับพยานเอกสารให้สะดวกขึ้น เช่น ข้อกำหนดเกี่ยวกับค่าแปลพยานเอกสาร เป็นต้น

(5.2) ในระหว่างที่ยังจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญายังไม่เสร็จเรียบร้อย ให้ แผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาที่จัดตั้งขึ้นในศาลแพ่งรับผิดชอบในคดีดังกล่าว เพื่อให้บรรลุ วัตถุประสงค์ตามข้อ 5.1 เท่าที่จะเป็นไปได้ ทั้งนี้ ภายใต้กฎหมายไทยในปัจจุบัน

การค้าเป็นการของรัฐบาลไทย

4. รัฐบาลไทยได้ดำเนินการเกี่ยวกับปัญหาทรัพย์สินทางปัญญาในประเด็นที่สหรัษฎ คาคหวังไว้ทั้งก่อนหน้าหลังการเจรจา ดังนี้

(1) การปราบปรามการละเมิดลิขสิทธิ์และการปลอมแปลงเครื่องหมายการค้า

(1.1) ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีและผู้บริหารระดับสูงในคณะรัฐบาลชุดปัจจุบัน ได้มีคำสั่งและคำสั่งต่อประชาชนเกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาลที่จะปราบปรามผู้ละเมิด ทรัพย์สินทางปัญญา อย่างจริงจังและต่อเนื่อง

(1.2) การปรับปรุงกลไกและการปฏิบัติงาน

(1.2.1) รัฐบาลได้ปรับปรุงและจัดตั้งหน่วยงานขึ้นใหม่ สำหรับดูแล เรื่องทรัพย์สินทางปัญญาโดยเฉพาะคือ

- กองบังคับการสืบสวนสอบสวนคดีเศรษฐกิจ กรมตำรวจ (2 มีนาคม 2535)
- กองคดีเศรษฐกิจและทรัพยากร สำนักงานอัยการสูงสุด (ปี 2531)
- กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ (3 พฤษภาคม 2535)

(1.2.2) กระทรวงพาณิชย์ ได้ตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อดำเนินการประสานงานการปราบปรามการละเมิดลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร เครื่องหมายการค้าและคอมพิวเตอร์ซอฟต์แวร์ (16 ตุลาคม 2535)

(1.2.3) คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาแนวทางในการจัดตั้งรูปแบบศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ (4 พฤษภาคม 2536)

(1.2.4) กระทรวงพาณิชย์ได้ออกประกาศห้ามการส่งออกภายนอกหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้าที่มีเครื่องหมายการค้าปลอมหรือเลียนเครื่องหมายการค้าของผู้อื่น (14 ตุลาคม 2530)

(1.2.5) กระทรวงพาณิชย์ได้ออกประกาศห้ามการส่งไปนอกหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้าแถบบันทึกเสียง (เทปเพลง) แผ่นบันทึกเสียง (คอมแพคดิสก์) แถบบันทึกภาพ (วีดีโอเทป) โปรแกรมคอมพิวเตอร์ หนังสือหรือสินค้าอื่นใดที่ทำซ้ำหรือดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์ของผู้อื่น (21 เมษายน 2536)

(1.2.6) ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีได้วางระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องปรามการละเมิดลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2536 ได้แก่ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2521 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 และพระราชบัญญัติควบคุมกิจการเทปและวีสดูโทรทัศน์ พ.ศ. 2530 (16 เมษายน 2536)

(1.2.7) กระทรวงพาณิชย์ได้วางระเบียบกระทรวงพาณิชย์ ว่าด้วยการบริหารกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการละเมิดลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2536 ได้แก่ ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 285 ลงวันที่ 24 พฤศจิกายน 2515 พระราชบัญญัติกำหนดราคาสินค้าและป้องกันการผูกขาด พ.ศ. 2522 และพระราชบัญญัติการส่งออกไปนอก และการนำเข้าในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. 2522 (16 เมษายน 2536)

(1.2.8) กระทรวงพาณิชย์จัดทำระเบียบและคู่มือปฏิบัติงานในการบริหารกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการละเมิดลิขสิทธิ์ตามข้อ (1.3.6) และ (1.3.7) (15 มิถุนายน 2536)

(1.2.9) สำนักงานอัยการสูงสุดได้ออกระเบียบปฏิบัติซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับพยานหลักฐานโดยเฉพาะอย่างยิ่งพยาน เอกสารให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อให้การดำเนินคดีเป็นมาตรฐานเดียวกัน (17 พฤษภาคม 2534)

(1.2.10) กระทรวงอุตสาหกรรมได้แต่งตั้งข้าราชการกระทรวงพาณิชย์เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 เพื่อให้สามารถเข้าตรวจสอบสถานที่ที่สงสัยว่าผลิตสินค้าที่ละเมิดลิขสิทธิ์อันเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพด้านการปราบปราม (19 มีนาคม 2536)

(1.3) การปราบปรามการละเมิดลิขสิทธิ์

กรมตำรวจได้จับกุมดำเนินคดีละเมิดลิขสิทธิ์อย่างจริงจังและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นเป็นลำดับ จนทำให้เทปเพลงและวิดีโอเทปที่จะละเมิดลิขสิทธิ์ลดลงมากจนเห็นได้ชัด

(1.4) มาตรการเสริมการปราบปรามการละเมิดลิขสิทธิ์

(1.4.1) กรมตำรวจได้บังคับใช้พระราชบัญญัติควบคุมกิจการเทปและวีสดูโทรทัศน์ พ.ศ. 2530 อย่างจริงจังและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

(1.4.2) กระทรวงพาณิชย์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้จัดสัมมนา เสริมสร้างความรู้ด้านการบังคับใช้กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา แก่ข้าราชการและผู้แทน ภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ

(1.4.3) คณะกรรมการกลางกำหนดราคาสินค้าและป้องกันการผูกขาด ได้ออกประกาศกำหนดให้แถบบันทึกเสียง คอมแพ็กดิสก์ และแถบบันทึกภาพ เป็นสินค้า ควบคุมตามพระราชบัญญัติกำหนดราคาสินค้าและป้องกันการผูกขาด พ.ศ. 2522 (21 เมษายน 2536)

(1.4.4) คณะกรรมการกลางกำหนดราคาสินค้าและป้องกันการผูกขาด กำหนดให้แถบบันทึกเสียง คอมแพ็กดิสก์ และแถบบันทึกภาพ เป็นสินค้าควบคุมที่ต้องแสดง ราคาจำหน่ายปลีกไว้บนสลากสินค้า (31 พฤษภาคม 2536)

(1.4.5) กระทรวงพาณิชย์ได้กำหนดให้ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี ซึ่งเป็น บุคคลธรรมดาและเป็นผู้ประกอบธุรกิจขายสินค้าโดยเป็นผู้ผลิต ผู้จำหน่าย หรือมีไว้เพื่อ จำหน่ายซึ่งสินค้าประเภทเทปเพลง วิทยุเทป และแผ่นซีดี ต้องจัดทำบัญชีสินค้าซึ่งอยู่ใน ครอบครอง ตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 285 ลงวันที่ 24 พฤศจิกายน 2515 (26 เมษายน 2536)

(1.4.6) กรมทะเบียนการค้าได้ออกตรวจสอบบัญชีนิติบุคคลที่สงสัยว่า จะมีการกระทำการละเมิดลิขสิทธิ์

(1.4.7) คณะกรรมการว่าด้วยฉลากฯ ได้ออกประกาศกำหนดให้ เทปเพลง วิทยุเทปที่บันทึกเสียงและภาพ และแผ่นซีดีที่บันทึกเสียงและหรือภาพเป็น สินค้าที่ควบคุมฉลากฯ ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 (14 พฤษภาคม 2536)

(1.4.8) กระทรวงพาณิชย์ได้ออกประกาศให้เครื่องจักรที่สามารถใช้เพื่อละเมิดลิขสิทธิ์เทปเพลง วิทยุเทป และแผ่นซีดี เป็นสินค้าที่ต้องขออนุญาตในการนำเข้าเข้ามาในราชอาณาจักร ตามพระราชบัญญัติการส่งออกและนำเข้าเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. 2522 (10 มิถุนายน 2536)

(2) การแก้ไขกฎหมายลิขสิทธิ์

(2.1) คณะกรรมการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและพัฒนาระบบทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งแต่งตั้งโดยอนุมัติของคณะรัฐมนตรี ได้พิจารณาร่าง พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์และสิทธิของนักแสดง พ.ศ. เสร็จเรียบร้อยแล้ว และอยู่ในระหว่างดำเนินการนำเสนอคณะรัฐมนตรี

(2.2) คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบที่จะให้ไทยเข้าผูกพันตามอนุสัญญากรุงเบอร์ลินฉบับแก้ไข ณ กรุงปารีส แล้ว เมื่อวันที่ 15 เมษายน 2536

(3) การวางแผนปฏิบัติและแก้ไขปรับปรุงกฎหมายสิทธิบัตร

(3.1) คณะกรรมการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและพัฒนาระบบทรัพย์สินทางปัญญา ได้พิจารณาร่างแนวปฏิบัติว่าด้วยการพิจารณาคำขออนุญาตใช้สิทธิตามสิทธิบัตรตามที่กรมทรัพย์สินทางปัญญาเสนอแล้ว และขณะนี้อยู่ระหว่างการหารือกับฝ่ายที่เกี่ยวข้องก่อนประกาศใช้ต่อไป

(3.2) กรมการค้าภายในได้ยกร่างกฎกระทรวงเกี่ยวกับการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับราคายาเสร็จเรียบร้อยแล้ว ขณะนี้อยู่ระหว่างการหารือกับฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

(4) การคุ้มครองยาใหม่ (Pipeline products protection)

อยู่ในระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการอาหารและยากระทรวงสาธารณสุข

(5) การจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญา

(5.1) รัฐบาลมีนโยบายชัดเจนให้มีการจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญา (ค่าแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีชุดปัจจุบัน ข้อ 1.8)

(5.2) คณะรัฐมนตรีได้เห็นด้วยในหลักการให้มีการจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญา เมื่อวันที่ 4 พฤษภาคม 2536 โดยได้อนุมัติแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาแนวทางในการจัดตั้งศาลดังกล่าว

(5.3) ในขณะนี้ศาลแพ่งได้จัดตั้งแผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาให้มีอำนาจหน้าที่ โดยเฉพาะในการพิจารณาพิพากษาคดีเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา

(5.4) สำนักงานอัยการสูงสุดได้วางระเบียบปฏิบัติซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับพยานหลักฐาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งพยานเอกสารให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

กรมทรัพย์สินทางปัญญา

23 มิถุนายน 2536

เอกสารหมายเลข 3

รายงานของคณะอนุกรรมการในคณะกรรมการวิสามัญศึกษาและ
หาทางแก้ไขการตอบโต้ทางการค้าของสหรัฐอเมริกา

รายงานของคณะอนุกรรมการในคณะกรรมการวิสามัญ
พิจารณาศึกษาและหาแนวทางแก้ไขการตอบโต้ทางการค้าของสหรัฐอเมริกา

ตามที่ประชุมคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาและหาแนวทางแก้ไขการตอบโต้ทางการค้าของสหรัฐอเมริกา เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2536 ได้มีมติให้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการฯ ขึ้นคณะหนึ่งเพื่อศึกษาผลกระทบตลอดจนความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากการคุ้มครองยา Pipeline Products ตามที่สหรัฐอเมริกาเรียกร้องรวมทั้งกรณีของความเสียหายจากการตอบโต้ทางการค้าของสหรัฐอเมริกา

คณะอนุกรรมการฯ ได้พิจารณาศึกษาตามขอบเขตที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการฯ คือ

1. ผลกระทบในกรณีที่ไทยยอมให้ความคุ้มครอง Pipeline Products ที่เกิดขึ้นในช่วง 7 - 10 ปี ก่อนวันที่ 30 กันยายน 2534 โดยจะพิจารณาว่า จะมีจำนวน Pipeline Products กี่ตัว และจะเกิดผลเสียหายเพียงใด

2. ผลกระทบหากขยายระยะเวลาเพิ่มเติมจากเดิมที่ให้ ความคุ้มครองทางอ้อมไว้ 2 ปี ซึ่งอาศัยมาตรฐานการบริหารของกระทรวงสาธารณสุข ตามพระราชบัญญัติยา พ.ศ. 2510 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม

3. ผลกระทบหากมีการจำกัดความหมายของ Pipeline Products ที่ครอบคลุมเฉพาะยาที่ยังอยู่ในระหว่างการวิจัยและพัฒนา

4. หากประเทศไทยไม่ดำเนินการตามข้อเรียกร้องใหม่ของสหรัฐอเมริกา จะมีการตอบโต้จากสหรัฐอเมริกาหรือไม่อย่างไร และจะมีความเสียหายเกิดขึ้นเพียงใด

จึงขอรายงานผลการศึกษาดังนี้

ตอนที่ 1

ผลกระทบตลอดจนความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากการคุ้มครองยา Pipeline Products ตามที่สหรัฐอเมริกาเรียกร้อง

1. วิธีดำเนินการ

1.1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการคำนวณผลกระทบและความเสียหายตามแนวทางที่ผู้แทนจากกระทรวงสาธารณสุขได้จัดเสนอไว้แล้วก่อนหน้านี้

1.2 พิจารณาความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูล และแหล่งที่มาเพื่อให้ผลของการพิจารณาเป็นไปอย่างถูกต้อง สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

1.3 เปิดโอกาสให้ผู้แทนจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ และเอกชน เข้าชี้แจงเพิ่มเติมในการประชุมของคณะอนุกรรมการฯ

2. วิธีการประเมินผลกระทบหากคุ้มครองยา Pipeline Products

2.1 ข้อมูลที่ใช้เป็นฐานในการคำนวณ

(1) ปริมาณการผลิตและการนำเข้ายาใหม่ต้นแบบ (Original) และยาชื่อสามัญ (Generic) ที่มีตัวยาเดียวกันในช่วง 7 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2529-2535) ตามรายงานของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

(2) ราคายาต้นแบบและยาชื่อสามัญในราคาขายส่ง ในปี 2535

(3) จำนวนตัวยาใหม่ (New Chemical Entities) ที่เกิดขึ้นในโลกแต่ละปี ประมาณ 50 ตัวยา

(4) จำนวนตัวยาใหม่ที่ได้รับทะเบียนตำรับยาในประเทศไทย ปีละประมาณ 30 ตัวยา

(5) จำนวนตัวยาที่มีอยู่ในโลกทั้งหมดในขณะนี้ มีอยู่ประมาณ 4,000 ตัวยา

(6) จำนวนตัวยาที่เข้ามาจำหน่ายในประเทศไทยทั้งหมดจนถึงปัจจุบันมีจำนวนประมาณ 1,700 ตัวยา

(7) จำนวนตัวยาใหม่ที่ยังได้รับความคุ้มครองสิทธิบัตรในประเทศแรกซึ่งมีจำหน่ายแล้วในประเทศไทย ณ ปี 2531 มีประมาณ 120 ตัวยา

2.2 ข้อสมมติที่ใช้เป็นฐานในการคำนวณ

- (1) โอกาสการเกิดยาชื่อสามัญ ในอดีตและอนาคตไม่แตกต่างกัน
- (2) แบบแผนการเจ็บป่วยและพฤติกรรมการใช้ยาในอดีตและอนาคต
ไว้แตกต่างกัน
- (3) ปริมาณการใช้ยาไม่แตกต่างกัน ไม่ว่าจะมียาชื่อสามัญหรือไม่ก็ตาม
- (4) ราคาของยาต้นแบบ ไม่เปลี่ยนแปลงไม่ว่าจะมียาชื่อสามัญ
หรือไม่ก็ตาม

2.3 วิธีคำนวณ

(1) นับจำนวนยาต้นแบบที่เกิดขึ้นใหม่ระหว่างปี 2529-2533 และจำนวนยาชื่อสามัญที่มีตัวยาเดียวกันที่เกิดขึ้นในแต่ละปีในช่วง 7 ปีที่ผ่านมา (ปี 2529-2535) พบว่ามียาชื่อสามัญเกิดขึ้นในแต่ละปีจากประมาณ 10 % ในปีแรก จนถึงประมาณ 24 % ในปี 7 ของจำนวนยาต้นแบบทั้งหมด

(2) รวบรวมปริมาณการผลิตและการนำเข้ายาชื่อสามัญในแต่ละปีระหว่างปี 2531-2535

(3) คำนวณภาระค่ายาที่ต้องจ่ายเพิ่มถ้าไม่มียาชื่อสามัญ โดยการนำปริมาณใน (2) คูณด้วยผลต่างระหว่างราคายาต้นแบบและยาชื่อสามัญในราคาขายปี 2535

(4) จากข้อมูลใน (2) และ (3) หาค่าเฉลี่ยภาระค่ายาที่ต้องจ่ายเพิ่มเป็นรายปีต่อตัวยาใหม่ 1 ตัว หากมีการผูกขาดยาต้นแบบและไม่มียาชื่อสามัญใช้จะได้ค่าเฉลี่ย 4.075 ล้านบาทต่อหนึ่งตัวยาต่อปี

(5) คำนวณภาระค่าใช้จ่ายด้านยาที่ต้องจ่ายเพิ่ม หากขอมคุ้มครองยา Pipeline Products ตามข้อเรียกร้องของสหรัฐอเมริกาตามจำนวน Pipeline Products ในตลาดโลกเท่าที่ประมาณการได้ และใช้สถิติการเกิดยาชื่อสามัญที่เกิดขึ้นจริงในช่วง 7 ปี (2529-2535) ที่ทำการศึกษามาใช้ในการคำนวณ

(รายละเอียดวิธีการคำนวณอยู่ในภาคผนวก 3)

3. ประมาณการ จำนวนยา Pipeline Products ตามคำจำกัดความ

แต่ละกรณี

3.1 กรณีที่ 1

ยาที่ได้รับการคุ้มครองตามสิทธิบัตรและมีจำหน่ายแล้วในต่างประเทศ แต่ยังไม่มีการจำหน่ายในประเทศไทย ซึ่งในกรณีนี้จะมีตัวยา Pipeline Products ดังนี้

- ย้อนหลัง 5 ปี จะมีจำนวนประมาณ 15 - 20 ตัวยา
- ย้อนหลัง 7 ปี จะมีจำนวนประมาณ 60 - 80 ตัวยา
- ย้อนหลัง 10 ปี จะมีจำนวนประมาณ 240 - 320 ตัวยา
- ย้อนหลังไม่จำกัดจำนวนปีตราบเท่าที่ยังไม่หมดอายุสิทธิบัตร จะมีจำนวนประมาณ 300 - 400 ตัวยา

3.2 กรณีที่ 2

ยาที่ได้รับการคุ้มครองตามสิทธิบัตรและอยู่ในระหว่างการวิจัยและพัฒนา แต่ยังไม่มีการจำหน่ายในประเทศใด ๆ ซึ่งในกรณีนี้เมื่อย้อนหลังไปนับแต่วันที่ 30 กันยายน 2534 จะมีจำนวนยา Pipeline Product ดังนี้

- ย้อนหลัง 5 ปี จะมีจำนวนประมาณ 150 - 250 ตัวยา
- ย้อนหลัง 7 ปี จะมีจำนวนประมาณ 210 - 350 ตัวยา
- ย้อนหลัง 10 ปี จะมีจำนวนประมาณ 300 - 500 ตัวยา

3.3 กรณีที่ 3

ยาที่ได้รับการคุ้มครองตามสิทธิบัตรในต่างประเทศทั้งหมด ซึ่งได้แก่ยาที่มีจำหน่ายแล้วในต่างประเทศรวมกับยาที่อยู่ในระหว่างการวิจัยและพัฒนา (กรณี 1 + กรณี 2) ซึ่งกรณีนี้เมื่อย้อนหลังไปนับแต่วันที่ 30 กันยายน 2534 จะมีจำนวนยา Pipeline Products ดังนี้

- ย้อนหลัง 5 ปี จะมีจำนวน 165 - 270 ตัวยา
- ย้อนหลัง 7 ปี จะมีจำนวน 270 - 430 ตัวยา
- ย้อนหลัง 10 ปี จะมีจำนวน 540 - 820 ตัวยา
- ย้อนหลังไม่จำกัดจำนวนปีตราบเท่าที่ยังมีความคุ้มครองสิทธิบัตร และอยู่ระหว่างการวิจัยจะมีจำนวน 600 - 900 ตัวยา

(รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก 2)

4. สรุปผลกระทบและภาระค่าใช้จ่ายด้านยาที่ต้องจ่ายเพิ่มขึ้น

จากการคำนวณหาค่าความเสียหายหรือภาระค่าใช้จ่ายด้านยาที่ต้องจ่ายเพิ่มขึ้น
กรณีต่างๆ ตามข้อ 3 ได้ผลดังนี้

กรณีที่ 1 ยาที่ได้รับการคุ้มครองตามสิทธิบัตรและมีจำหน่ายแล้วในต่างประเทศ

ย้อนหลังไป (ได้รับสิทธิบัตรตั้งแต่) **	จำนวน pipeline ที่ประมาณการ (ตัว)	ระยะเวลาที่ขอมให้มีการ ผูกขาดทางการตลาด (ปี)	มูลค่าภาระค่าใช้จ่ายสะสมด้านยา ที่เพิ่มขึ้น หากขอมให้มีการผูกขาด ทางการตลาด (ล้านบาท) **
ย้อนหลัง 5 ปี (30 ก.ย. 29)	15-20 *	4	14.16 - 18.88
		5	23.81 - 31.75
		7	46.82 - 62.42
		10	89.89 - 119.86
ย้อนหลัง 7 ปี (30 ก.ย. 27)	60-80 *	4	56.63 - 75.51
		5	95.25 - 127.00
		7	187.27 - 249.69
		10	359.57 - 479.42
ย้อนหลัง 10 ปี (30 ก.ย. 24)	240-320 *	4	226.54 - 302.05
		5	380.99 - 507.98
		7	749.06 - 998.75
		10	1438.26 - 1917.68
ย้อนหลังไม่จำกัดจำนวนปี ตราบเท่าที่ยังไม่หมดอายุ สิทธิบัตร	300-400	4	283.17 - 377.56
		5	476.23 - 634.98
		7	936.33 - 1248.44
		10	1797.83 - 2397.10

หมายเหตุ + เป็นการประมาณการว่า

ถ้าย้อนหลังไป 5 ปี โอกาสที่จะมี pipeline products เป็น 5% ของทั้งหมด (300-400 ตัว)
ถ้าย้อนหลังไป 7 ปี โอกาสที่จะมี pipeline products เป็น 20% ของทั้งหมด (300-400 ตัว)
ถ้าย้อนหลังไป 10 ปี โอกาสที่จะมี pipeline products เป็น 80% ของทั้งหมด (300-400 ตัว)

** การย้อนหลังนับจากก่อนวันที่ 30 กันยายน 2534 ไปถึงวันที่รับจดทะเบียนสิทธิบัตรยานั้นในประเทศไทย

*** มูลค่าภาระค่าใช้จ่ายสะสมด้านยานี้ไม่รวมมูลค่าฯ ใน 2 ปีแรก ที่ได้รับสิทธิผูกขาดฯ ทางอ้อมอยู่แล้ว

กรณีที่ 2 เฉพาะยาที่อยู่ระหว่างการวิจัยและพัฒนา และยังไม่มีการจำหน่ายในประเทศใด ๆ
 (รวมยาที่ผ่านการศึกษาวิจัยในมนุษย์แล้ว และอยู่ระหว่างการขึ้นทะเบียนยาในต่างประเทศ)

ย้อนหลังไป (ได้รับสิทธิบัตรตั้งแต่ *)	จำนวน Pipeline ที่ประมาณการ(ตัว)	ระยะเวลาที่ขอมัติมีการ ผูกขาดทางการตลาด (ปี)	มูลค่าการระค่าใช้จ่ายสะสมด้านยา ที่เพิ่มขึ้นหากขอมัติมีการผูกขาด ทางการตลาด (ล้านบาท)**
ย้อนหลัง 5 ปี (30 ก.ย.29)	150-250	4	141.59 - 235.98
		5	238.12 - 396.86
		7	468.16 - 780.27
		10	898.91 -1498.19
ย้อนหลัง 7 ปี (30 ก.ย.27)	210-350	4	198.22 - 330.37
		5	333.36 - 555.61
		7	655.43 -1092.38
		10	1258.48 -2097.47
ย้อนหลัง 10 ปี (30 ก.ย.24)	300-500	4	283.17 - 471.95
		5	476.23 - 793.72
		7	936.33 -1560.55
		10	1797.83 -2996.38

หมายเหตุ * การย้อนหลังนับจากก่อนวันที่ 30 กันยายน 2534 ไปถึงวันที่รับจะทะเบียนสิทธิบัตรยานั้น
 ในประเทศแรก

** มูลค่าการระค่าใช้จ่ายสะสมด้านยานี้ไม่รวมมูลค่าฯ ใน 2 ปีแรก ที่ได้รับสิทธิผูกขาดฯ
 ทางอ้อมอยู่แล้ว

กรณีที่ 3 ธาที่อยู่ระหว่างการวิจัยและพัฒนา (ในกรณี 2)

รวมกับธาที่มีจำหน่ายแล้วในต่างประเทศ แต่ยังไม่มีการจำหน่ายในประเทศไทย (ในกรณีที่ 1)

ย้อนหลังไป (ได้รับสิทธิบัตรตั้งแต่)	จำนวน pipeline ที่ประมาณการ (ตัว)	ระยะเวลาที่ขอมให้มีการ ผูกขาดทางการตลาด (ปี)	มูลค่าการระดมทุนจ่ายสะสมด้านธา ที่เพิ่มขึ้น หากขอมให้มีการผูกขาด ทางการตลาด (ล้านบาท) **
ย้อนหลัง 5 ปี (30 ก.ธ. 29)	165-270	4	155.74 - 254.86
		5	261.93 - 428.61
		7	514.98 - 842.70
		10	988.81 - 1618.05
ย้อนหลัง 7 ปี (30 ก.ธ. 27)	270-430	4	254.86 - 405.85
		5	428.61 - 682.60
		7	842.70 - 1342.07
		10	1618.05 - 2576.89
ย้อนหลัง 10 ปี (30 ก.ธ. 24)	540-820	4	509.71 - 774.01
		5	857.22 - 1301.71
		7	1685.39 - 2559.30
		10	3236.09 - 4914.07
ธาที่อยู่ระหว่างการวิจัย และพัฒนา ย้อนหลังไป 10 ปี รวมกับธาที่จำหน่าย ในต่างประเทศแล้ว แต่ยัง ไม่มีจำหน่ายในประเทศไทย ทั้งหมด (300-400 ตัว)	600-900	4	566.35 - 849.52
		5	952.47 - 1428.70
		7	1872.66 - 2808.99
		10	3595.66 - 5395.49

หมายเหตุ * การย้อนหลังนับจากก่อนวันที่ 30 กันยายน 2534 ไปถึงวันที่รับจดทะเบียนสิทธิบัตรธาในประเทศไทย

** มูลค่าการระดมทุนจ่ายสะสมด้านธา ไม่รวมมูลค่าฯ ใน 2 ปีแรก ที่ได้รับสิทธิผูกขาดฯ ทางอ้อมอยู่แล้ว

ข้อสังเกตในการศึกษา

1. ในการพิจารณาของคณะอนุกรรมการฯ เป็นการประเมินความเสียหายในรูปแบบของภาระค่าใช้จ่ายด้านยาที่ประเทศไทยต้องจ่ายเพิ่มขึ้นตามจำนวน Pipeline Products ที่ประมาณการไว้ในภาพรวมของยาทั่ว ๆ ไปโดยมีข้อสมมติในการศึกษาว่าแบบแผนของการเจ็บป่วยและพฤติกรรมการใช้ยาในอดีต 7 ปี ที่ทำการศึกษา (ปี 2529 - 2535) กับในอนาคตไม่แตกต่างกัน ในกรณียาจำเป็นที่ต้องใช้ในการสาธารณสุขของประเทศซึ่งมีแบบแผนการเจ็บป่วยเปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัด เช่น กรณีโรคเอดส์ ซึ่งมีการแพร่ระบาดอย่างรวดเร็ว จำเป็นต้องใช้ข้อสมมติฐานในการศึกษาที่แตกต่างไปจากข้างต้น และต้องใช้วิธีวิเคราะห์ที่ลึกซึ้ง และใช้เวลาในการศึกษาที่นานกว่านี้ ซึ่งคณะอนุกรรมการฯ ได้รับทราบว่าสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข ได้ทำการศึกษาผลกระทบในเรื่องนี้แล้ว (ตามรายงานการศึกษาความเสียหายหรือภาระด้านยาที่ต้องจ่ายเพิ่มในกรณียารักษาผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยโรคเอดส์ ของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ตูภาคผนวกที่ 5)
2. ในการศึกษาของคณะอนุกรรมการฯ ได้ศึกษาผลกระทบเฉพาะภาระค่าใช้จ่ายด้านยาที่ต้องจ่ายเพิ่มขึ้นเท่านั้น ไม่ได้ศึกษาผลกระทบอื่น ๆ ที่จะเกิดขึ้นเนื่องจากการผูกขาดยา เช่น ผลกระทบหรือความเสียหายทางด้านสุขภาพอนามัยและสวัสดิการสังคมเนื่องจากการสูญเสียโอกาสใช้ยารักษาความเจ็บป่วยของตนเอง

ตอนที่ 2

ความเสียหายอันอาจจะเกิดขึ้นจากการตอบโต้ของสหรัฐ

กล่าวนำ

ตอนที่ 2 นี้ จะกล่าวถึงการประเมินความเสียหายอันอาจจะเกิดขึ้นกับไทย หากสหรัฐตอบโต้ทางการค้ากับไทย

อำนาจของฝ่ายบริหารตามกฎหมายการค้าสหรัฐ

1. มาตรา 301 พิเศษ (Special 301) ตามกฎหมายการค้าของสหรัฐที่ชื่อว่า The Omnibus Trade and Competitiveness Act (1988) กำหนดให้ผู้แทนการค้าสหรัฐ หรือ USTR ระบุชื่อประเทศที่ไม่ให้การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาอย่างพอเพียง ให้อยู่ในรายการที่เรียกว่า Priority Foreign Countries หรือ PFC ในเดือนเมษายนของทุกปี และผู้แทนการค้าของสหรัฐจะเริ่มติดตามประเมินผล รวมทั้งเจรจาให้ประเทศที่ถูกระบุชื่อนั้น ดำเนินการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาให้สอดคล้องกับเกณฑ์ที่สหรัฐเรียกร้อง เพื่อวินิจฉัยภายใน 6 เดือนว่าสมควรจะตอบโต้ทางการค้า หรือจะลบชื่อออกจากรายการ PFC

2. หากเห็นว่าประเทศที่อยู่ในรายการ PFC ยังไม่มีการดำเนินการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาตามเกณฑ์ที่สหรัฐกำหนด มาตรา 301 บังคับให้ฝ่ายบริหารตอบโต้ทางการค้า ทางใดทางหนึ่งหรือหลายทาง ดังนี้

1) เพิกถอน ระวัง หรือขัดขวางการให้ข้อมูลหย่อนตามข้อตกลงทางการค้าที่ทำกับประเทศที่สหรัฐเห็นว่าผิด

2) ประกาศเรียกเก็บอากรขาเข้าหรือใช้มาตรการจำกัดการนำเข้า กับสินค้าหรือการค้าบริการที่มาจากประเทศที่สหรัฐเห็นว่าผิด

3) เรียกค่าชดเชยจากประเทศที่สหรัฐเห็นว่าผิด

4) จำกัดหรือปฏิเสธที่จะเปิดตลาดเพิ่มขึ้นให้แก่ผู้ประกอบการค้าบริการจากประเทศที่สหรัฐเห็นว่าผิด

3. การตอบโต้ของสหรัฐก็คือการทำ ความเสียหายให้เกิดขึ้นกับการค้าหรือบริการของประเทศที่สหรัฐเห็นว่าผิด โดยความเสียหายนั้น จะต้องมัลค่าเท่าเทียมกับมูลค่าความเสียหายที่สหรัฐคำนวณหรือประมาณว่าได้เกิดขึ้นกับผู้ประกอบการของสหรัฐ อันเนื่องจากการไม่คุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาตามที่สหรัฐประสงค์จะให้คุ้มครอง นั้น และเพื่อก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประเทศอื่นในปริมาณที่เท่าเทียมกัน สหรัฐจะเลือกตอบโต้สินค้าและการค้าบริการใด ๆ ก็ได้ โดยมีเป้าหมายให้เกิดความเสียหายทุกปีอย่างต่อเนื่อง เป็นเวลา 4 ปี ยกเว้นแต่จะเห็นว่าควรเลิกตอบโต้ก่อนครบ 4 ปี

กรณีของไทย

4. ตลาดสหรัฐเป็นตลาดสินค้าออกที่สำคัญที่สุดของไทย เพราะนับตั้งแต่ปี 2526 เป็นต้นมา ไทยได้ส่งออกไปสหรัฐมากขึ้นตามลำดับ มีอัตราการขยายตัวโดยเฉลี่ยร้อยละ 25 ต่อปี จนสหรัฐซึ่งในปี 2526 มีความสำคัญเป็นลำดับสามรองจากประชาคมยุโรปและญี่ปุ่นตามลำดับ กลายเป็นตลาดที่มีความสำคัญอันดับแรกในระยะเวลาตั้งแต่ปี 2533-2535 โดยในปี 2535 สินค้าส่งออกของไทยไปสหรัฐมีมูลค่า 185,006 ล้านบาท แต่มูลค่านำเข้ามีประมาณ 121,218 ล้านบาท ไทยจึงได้ดุลการค้าเกินดุลถึง 63,788 ล้านบาท และมูลค่าส่งออกไปสหรัฐดังกล่าว คิดเป็นร้อยละ 26 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมดของไทย หรือกล่าวง่าย ๆ ว่า ไทยต้องพึ่งตลาดสหรัฐในสัดส่วนที่สูง

5. สหรัฐได้เรียกร้องให้ไทยแก้ไขปรับปรุงการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาในเกณฑ์ที่สหรัฐต้องการมาตั้งแต่ปี 2529 และหลังจากนั้น ก็ได้กดดันไทยเพิ่มขึ้นตามลำดับ และเริ่มตั้งแต่ปี 2534 เป็นต้นมา ถึงปีปัจจุบัน ก็ได้ระบุให้ไทยอยู่ในบัญชี PFC มาโดยตลอด โดยมีข้อกล่าวหาหลัก 2 ประการ

1) ไม่มีประสิทธิภาพในการปราบปรามการละเมิดลิขสิทธิ์ จนก่อให้เกิดความเสียหายแก่อุตสาหกรรมเทปเพลง ภาพยนตร์ และคอมพิวเตอร์ซอฟต์แวร์ของสหรัฐ

2) ไม่ให้การคุ้มครองสิทธิบัตรอย่างเพียงพอ โดยเฉพาะในเรื่องผลิตภัณฑ์ยา

6. ในแง่ความเสียหายนั้น ผู้ร้องเรียนของสหรัฐเคยประเมินว่า จากการที่ไทยให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาไม่เพียงพอและไม่มีประสิทธิภาพนั้น ได้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ภาคเอกชนสหรัฐ ดังนี้

ความเสียหายที่เกี่ยวข้องกับลิขสิทธิ์ 123 ล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี (ประเมิน ปี 2535)

ความเสียหายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิบัตร 100 ล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี (ประเมิน ปี 2533)

รวมทั้งสิ้น 223 ล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี หรือประมาณ 5,575 ล้านบาท ต่อปี

แม้ว่าในขณะนี้ จะไม่ทราบแน่ชัดว่าทางรัฐบาลสหรัฐฯ จะยอมรับตัวเลขความเสียหายดังกล่าวนี้หรือไม่ แต่ในสถานการณ์ที่ไม่สามารถคาดหมายได้ชัดเจน ก็อาจใช้มูลค่าดังกล่าวในการประเมินไปพลางก่อน ดังนั้น ในที่นี้จะสมมติว่า

หากสหรัฐจะตอบโต้ไทยเพื่อให้ไทยเสียหายทางการค้า ก็คงจำกัดความเสียหายไม่เกิน 5,575 ล้านบาทต่อปี อย่างไรก็ตาม ต้องเป็นที่เข้าใจว่าสหรัฐอาจปรับตัวเลขมูลค่าความเสียหายที่เคยประเมินไว้ ให้สูงขึ้นหรือลดลงก็ได้ หากสหรัฐเห็นว่ามีหลักฐานใหม่ ๆ ที่ทำให้ต้องประเมินความเสียหายใหม่ก็ได้

7. สหรัฐมีวิธีตอบโต้ให้เกิดความเสียหายได้หลายวิธีตามที่กล่าวในข้อ 2 ข้างต้น แต่ในกรณีของไทยคาดว่าสหรัฐอาจใช้มาตรการตัดสิทธิจีเอสพีสินค้าจากไทย หรือมีเงื่อนไขที่เรียกเก็บอากรเพิ่มจากสินค้าเข้าจากไทยในอัตราที่สูง เช่น 100 เปอร์เซ็นต์ และทั้งสองแบบนี้ จะทำให้ไม่มีผู้นำเข้าสหรัฐส่งสินค้าจากไทย แต่ก็อาจกล่าวได้ว่าการตัดสิทธิจีเอสพีอาจให้ผลกระทบแตกต่างจากมาตรการขึ้นอากรนำเข้า

8. สถานะล่าสุดก็คือ หลังจากที่ได้หารือกับคณะผู้แทนไทยทั้งระดับเจ้าหน้าที่และระดับรัฐมนตรี เมื่อต้นเดือนพฤษภาคม 2536 แล้ว ผู้แทนการค้าของสหรัฐก็ได้ยื่นข้อเรียกร้องเมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2536 ให้รัฐบาลไทยดำเนินการภายในวันที่ 31 กรกฎาคม 2536 โดยกล่าวมีนัยยะว่า หากรัฐบาลไทยดำเนินการตามข้อเรียกร้องทุกประการ ก็อาจพิจารณาขอลบไทยออกจากรายการ PFC ดังนั้น คำถามก็คือ ถ้าไทยไม่ทำตามข้อเรียกร้อง หรือทำตามแต่ไม่ครบถ้วน จะเกิดการตอบโต้ทางการค้าหรือไม่ และจะเกิดความเสียหายเพียงใด โดยในการประเมินความเสียหายที่จะเกิดขึ้นนั้น อาจทำได้โดยพยายามมองว่าจะเกิดภาพเหตุการณ์ที่เป็นไปได้ ภาพใดภาพหนึ่ง ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 1 หากไทยไม่ดำเนินการตามข้อเรียกร้องใหม่ที่ยื่นในเดือนพฤษภาคม 2536 ในทุกเรื่อง คาดว่าสหรัฐจะโต้ตอบโดยใช้มาตรการทางการค้าตามที่กล่าวข้างต้น

ภาพที่ 2 หากไทยดำเนินการตามข้อเรียกร้องบางข้อ แต่ไม่ดำเนินการในบางเรื่อง สหรัฐจะยังคงไทยไว้ในรายการ PFC แต่จะโต้ตอบหรือไม่นั้น เป็นเรื่องที่คาดหมายไม่ได้ เพราะสหรัฐไม่ได้ระบุชัดเจนว่าการดำเนินการตามข้อเรียกร้องจะต้องดำเนินการมากน้อยเพียงใดจึงจะไม่โต้ตอบไทย

ภาพที่ 3 หากไทยดำเนินการตามข้อเรียกร้องทุกข้อโดยไม่ขาดตกบกพร่อง ก็คาดว่าสหรัฐจะไม่ตอบโต้ แต่จะตัดไทยออกจากรายการ PFC หรือไม่นั้น ยังเป็นเรื่องไม่แน่นอน เพราะสหรัฐไม่ได้ระบุชัดเจน แต่ข้อสังเกตก็คือ แม้ไทยจะหลุดออกจากรายการ PFC ในปีนี้ ก็ไม่ได้หมายความว่าสหรัฐจะไม่นำเข้ามาในรายการ PFC ใหม่ ด้วยเหตุผลเดียวกัน หรือเหตุผลอื่น

ความเสียหายที่จะเกิดขึ้นกับไทย

9. ไม่ว่าเหตุการณ์จริงจะมีลักษณะเหมือนภาพที่ 1 หรือ 2 ก็ตาม ความเสียหายที่จะเกิดขึ้นกับเศรษฐกิจของไทยมี 3 อย่าง

อย่างที่ 1 สหรัฐได้ใช้มาตรา 301 ช่มชู้ประเทศคู่ค้า โดยเฉพาะประเทศคู่ค้าที่ต้องพึ่งตลาดสหรัฐอย่างมาก เพื่อให้ประเทศคู่ค้าต้องเจรจาและปฏิบัติตามข้อเรียกร้อง เนื่องจากสหรัฐเข้าใจดีว่าการช่มชู้จะยังผลให้เกิดความไม่แน่นอนทางการค้า ในกรณีของไทยก็เช่นเดียวกัน การที่สหรัฐช่มชู้ ทำให้นักธุรกิจเกิดความไม่แน่ใจว่า ควรลงทุนในประเทศไทยเพื่อเป็นฐานการผลิต ส่งไปสหรัฐหรือไม่ และผู้นำเข้าของสหรัฐเองก็ยอมใช้สถานการณ์ที่ไม่แน่นอนนี้ เป็นประโยชน์ในการต่อรอง จึงทำให้ผู้ส่งออกไทยไม่ได้ประโยชน์เต็มที่ ดังนั้น การที่สหรัฐยังคงให้ไทยอยู่ในรายการ PFC และเปิดโอกาสการตอบโต้ไว้กว้าง ย่อมก่อให้เกิดความไม่แน่นอนในการค้าของไทย แต่ความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการช่มชู้ไม่อาจวัดเป็นเงินได้

อย่างที่ 2 หากสหรัฐตัดสินใจตอบโต้ สหรัฐก็มีทางเลือกสองทาง ได้แก่ ทางที่ 1 ตัดสิทธิพิเศษจีเอสพี ที่ให้แก่ไทย

ทางนี้ สหรัฐเคยใช้มาแล้ว และหากสหรัฐใช้ทางเลือกนี้ ความเสียหายทางการค้าที่ไทยได้รับ อาจจะทำกับหรือมากกว่า 5,575 ล้านบาทก็ได้ เพราะสหรัฐอาจถือว่าการให้สิทธิพิเศษจีเอสพี ซึ่งเป็นการลดอัตราภาษีศุลกากร เป็นการให้ฝ่ายเดียว เมื่อไทยไม่สามารถตอบสนองข้อเรียกร้อง ก็อาจตัดสิทธิได้ โดยไม่ต้องยึดกฎหมายใด โดยอาจตัดทั้งหมดทุกรายการหรือเลือกเฉพาะบางรายการก็ได้

เนื่องจาก สหรัฐเป็นฝ่ายเลือกรายการสินค้า จึงไม่อาจคาดคะเนว่าสหรัฐจะเลือกตัดรายการใด แต่อาจสมมุติว่าสหรัฐจะตัดรายการที่ไทยได้ประโยชน์มากที่สุดตามลำดับ การประเมินความเสียหาย จึงอาจมองจากมูลค่าสินค้าออกของไทยที่ได้สิทธิจีเอสพีในปี 2535 ตามรายละเอียดในตารางที่ 1

ดังนั้น หากสหรัฐตัดสิทธิจีเอสพี สินค้า 20 รายการแรก และผู้ส่งออกไทยไม่อาจแข่งขันกับผู้ส่งออกจากประเทศอื่นที่ยังคงได้สิทธิจีเอสพีและไม่ต้องเสียภาษีศุลกากร จนไทยไม่อาจส่งเข้าสหรัฐ ก็จะทำให้เสียหายทันทีปีละ 19,600 ล้านบาท แต่ถ้าผู้ส่งออกไทยยังคงแข่งขันได้เพราะอัตราภาษีศุลกากรที่จะต้องเสียโดยเฉลี่ยอยู่ในช่วง 2.1 - 9.0 เปอร์เซ็นต์ ก็หมายความว่าผู้ส่งออกไทยต้องเป็นผู้รับภาระภาษีทั้งสิ้นประมาณ 982 ล้านบาทต่อปี

ในทำนองเดียวกัน ถ้าสหรัฐตัดสิทธิจีเอสพี สินค้าเพียง 10 รายการ ก็จะทำให้เสียหายประมาณปีละ 13,300 ล้านบาทต่อปี หรือในแง่ภาระภาษีที่ผู้ส่งออกไทยต้องรับ หากจะแข่งขันรักษาตลาด ก็คือจำนวน 680 ล้านบาทต่อปี

ทางที่ 2 ชั้นภาษีศุลกากรจนไทยส่งเข้าสหรัฐไม่ได้

หากสหรัฐเลือกใช้ทางนี้ ก็จะทำการคัดเลือกรายการสินค้าแล้ว ประกาศชั้นภาษีศุลกากรในอัตราสูง เช่น 100 เปอร์เซ็นต์ เพื่อที่จะทำให้ไทยต้องเสียหายอย่างน้อย 5,575 ล้านบาทต่อปี ซึ่งในทำนองเดียวกัน ก็ไม่อาจคาดหมายได้ว่าสหรัฐจะเลือกการนำเข้าใด เพียงแต่อาจสมมติว่าสหรัฐจะเลือกการนำเข้าที่ทำให้ไทยเสียหายมาก จึงประเมินจากรายการสินค้า 20 รายการแรกที่มีมูลค่าส่งออกไปสหรัฐมากที่สุด ตามตารางที่ 2

จะเห็นว่า หากสหรัฐเลือกการนำเข้ารายการใดเพียงรายการเดียว ในลำดับที่ 1 ถึง 6 ก็จะเกิดความเสียหายเข้าเป้าของสหรัฐทันที ดังนั้น รายการสินค้าในตารางที่ 2 เป็นรายการสินค้าที่มีศักยภาพสูงที่สหรัฐอาจเลือกได้

ผลกระทบต่อเนื่องก็คือแรงงานไทยอาจต้องออกจากงานในอุตสาหกรรมที่ผลิตเพื่อจำหน่ายให้สหรัฐ และอุตสาหกรรมที่ส่งวัตถุดิบให้ หรือที่สนับสนุนอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกดังกล่าว ส่วนจำนวนแรงงานที่ต้องว่างงานก็ขึ้นอยู่กับชนิดของสินค้าที่ถูกกระทบกระเทือน

อย่างที่ 3 เนื่องจากการตอบโต้จะดำเนินไปทุกปีจนครบ 4 ปี ความเสียหายที่จะตามมาก็คือไทยอาจเสียตลาดสำหรับสินค้าที่ได้รับผลกระทบกระเทือนให้แก่ประเทศคู่แข่งอื่นไปอย่างถาวร และในขณะเดียวกันก็อาจจะเกิดความไม่แน่นอนในแง่การตลาด ต่อการส่งสินค้าอื่น ๆ ที่ไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของการโต้ตอบครั้งนี้อีกด้วย

ผลสรุปและข้อสังเกต

10. ความเสียหายที่จะเกิดขึ้น หากสหรัฐตอบโต้จะมีลักษณะต่อเนื่อง จึงต้องมองผลกระทบในระยะยาวด้วย และในที่นี้คาดว่าความเสียหายสุทธิก็คือความเสียหายรวมของทั้ง 4 อย่างที่กล่าวมานั่นเอง

11. สหรัฐได้ใช้มาตรการข่มขู่ทางการค้านี้เพื่อเจรจาต่อรองอย่างได้ผลกับประเทศอื่น ๆ มาแล้วทั่วโลก เพราะความที่ประเทศต่าง ๆ ยังต้องพึ่งตลาดสหรัฐในการระบายสินค้าของตนเอง

ตารางที่ 1

สินค้าออกของไทยที่ได้สิทธิ GSP ที่มีมูลค่าสูงสุด 20 รายการแรก ในปี 2535

หน่วย : ล้านบาท

ลำดับที่	รายการ	อัตรา ภาษี (%)	ใช้สิทธิ	มูลค่าภาษีที่ได้ รับการยกเว้น
1.	ชุดสายไฟชนิดที่ใช้กับรถยนต์	5.0	2,070.50	103.52
2.	เตาอบไมโครเวฟ	4.0	1,911.75	76.47
3.	อุปกรณ์เกี่ยวกับโทรเลข	4.7	1,481.00	69.61
4.	ชุดเครื่องรับโทรศัพท์	8.5	1,421.75	120.85
5.	ดอกไม้ ผลไม้เทียม	9.0	1,177.50	105.97
6.	พัดลม	4.7	1,162.25	54.62
7.	หน่วยแสดงผลของเครื่องประมวลผลข้อมูลอัตโนมัติ	3.7	1,058.75	39.17
8.	ถุงมือทำจากยางวัลฟาไนซ์	3.7	1,041.00	38.52
9.	เครื่องคำนวณอิเล็กทรอนิกส์ที่มีอุปกรณ์รวมอยู่ด้วย	3.7	985.75	36.47
10.	เครื่องคำนวณอิเล็กทรอนิกส์	3.7	941.75	34.84
11.	รัตนชาติ หรือกึ่งรัตนชาติมีค่าไม่ตกแต่ง	2.1	907.25	19.05
12.	กรอบไม้สำหรับวาดรูปรูปถ่าย	6.0	788.75	47.32
13.	ของเล่นชนิดที่ไม่มีสปริง	6.8	764.75	52.00
14.	ตุ๊กตารูปสัตว์ชนิดใดก็ได้	6.8	681.00	46.31
15.	ลูกบอลชนิดพองลมได้	4.8	612.25	29.39
16.	งานพิมพ์	5.3	571.25	30.28
17.	รัตนชาติและกึ่งรัตนชาติที่ได้จากการสังเคราะห์	3.1	565.75	17.54
18.	เข้าอกรอบไม้	5.3	494.75	26.22
19.	เครื่องใช้บนโต๊ะอาหาร และเครื่องครัวทำจากพลาสติก	3.4	491.75	16.72
20.	ชุดไฟตกแต่งต้นคริสต์มาส	3.7	467.00	17.28
	รวม		19,596.50	982.15

ประมวลผลโดย กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ โดยความร่วมมือของกรมการค้าต่างประเทศ

ตารางที่ 2

สินค้าออกของไทยไปสหรัฐฯ ที่มีมูลค่าสูงสุด 20 รายการแรก

มูลค่า: ล้านบาท

ลำดับที่	รายการ	มูลค่า
1.	ส่วนประกอบและอุปกรณ์ประกอบเครื่องจักรตามประเภท 84.71	10,542.00
2.	กึ่งอื่น ๆ แชนจ์เย็นจัน	8,964.00
3.	เครื่องอุปกรณ์สำหรับบันทึกหรือถอดภาพวิดีโอแบบแถบแม่เหล็ก	7,244.00
4.	เครื่องรับโทรทัศน์สี	6,444.00
5.	รองเท้าอื่น นอกจากรองเท้ากีฬาและรองเท้าเล่นสกี	5,616.00
6.	ปลาทูนา ปลาสดิบแช่แข็ง บรรจุภาชนะอัดลม	5,506.00
7.	หน่วยเก็บข้อมูล จะนำเข้ามาด้วยกันกับส่วนที่เหลือของระบบหรือไม่ก็ตาม	4,714.00
8.	เครื่องเพชรพลอยและรูปพรรณทำด้วยสารเจือทอง	4,516.00
9.	กึ่ง สัตว์น้ำพวกคริสตาเซีย โมลุกส์ และสัตว์น้ำที่ไม่มีกระดูกสันหลังอื่น	4,250.00
10.	ส่วนประกอบของวงจรรวมและไมโครแอสเซมบลีที่ใช้ทางอิเล็กทรอนิกส์	3,976.00
11.	เครื่องรับโทรทัศน์	3,134.00
12.	สับปะรดบรรจุภาชนะอัดลม	2,881.00
13.	วงจรรวมโมโนลิทิกอื่น ๆ	2,736.00
14.	ชุดสายไฟจุดระเบิดและชุดสายไฟอื่น ๆ ชนิดที่ใช้กับยานบกอากาศยาน	2,632.00
15.	เครื่องโทรพิมพ์	2,349.00
16.	เครื่องคำนวณอิเล็กทรอนิกส์ที่ทำงานได้โดยไม่ต้องใช้พลังงานจากแหล่งภายนอก	1,879.00
17.	ด้านนอกเป็นพลาสติก หรือวัตถุทอทำด้วยวัตถุทอ	1,874.00
18.	เตาอบไมโครเวฟ	1,854.00
19.	ชุดไฟตกแต่งชนิดที่ใช้กับต้นคริสต์มาส	1,801.00
20.	ยางแท่ง เช่น ทีทีอาร์ เอสเอ็มอาร์ ไอเอสอาร์ เอสเอสอาร์	1,711.00
	รวม	84,632.00

ภาคผนวก 1

รายละเอียดผลการคำนวณภาระค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพที่เพิ่มขึ้น

จำนวนปี ที่ให้ความ คุ้มครอง:	จำนวน Pipeline ที่กำหนด									
	15	20	60	80	150	165	210	240	250	270
3	6.44	8.58	25.75	34.33	64.37	70.81	90.12	103.00	107.29	115.87
4	14.16	18.88	56.63	75.51	141.59	155.74	198.22	226.54	235.98	254.86
5	23.81	31.75	95.25	127.00	238.12	261.93	333.36	380.99	396.86	428.61
6	34.00	45.33	135.99	181.32	339.97	373.96	475.95	543.95	566.61	611.94
7	46.82	62.42	187.27	249.69	468.16	514.98	655.43	749.06	780.27	842.70
8	60.83	81.10	243.31	324.42	608.28	669.11	851.60	973.25	1013.81	1094.91
9	75.36	100.48	301.44	401.92	753.60	828.96	1055.04	1205.76	1256.00	1356.48
10	89.89	119.86	359.37	479.42	898.91	988.81	1258.48	1438.26	1498.19	1618.05

A-1

จำนวนปี ที่ให้ความ คุ้มครอง	จำนวน Pipeline ที่กำหนด									
	300	320	350	400	430	500	540	600	820	900
3	128.75	137.33	150.21	171.66	184.54	214.58	231.75	257.50	351.91	386.24
4	283.17	302.05	330.37	377.56	405.88	471.95	509.71	566.35	774.01	849.52
5	476.23	507.98	555.61	634.98	682.60	793.72	857.22	952.47	1301.71	1428.70
6	679.93	725.26	793.25	906.58	974.57	1133.22	1223.88	1359.86	1858.48	2039.80
7	936.33	998.75	1092.38	1248.44	1342.07	1560.55	1685.39	1872.66	2559.30	2808.99
8	1216.57	1297.67	1419.33	1622.09	1743.75	2027.61	2189.82	2433.13	3325.28	3649.70
9	1507.20	1607.68	1758.40	2009.60	2160.32	2512.00	2712.96	3014.40	4119.67	4521.59
10	1797.83	1917.68	2097.47	2397.10	2576.89	2996.38	3236.09	3595.66	4914.07	5393.49

หมายเหตุ ใช้ราคาขายเมื่อปี พ.ศ. 2535

วิธีการอ่านตาราง : ยกตัวอย่างเช่น ถ้าต้องการคุ้มครอง Pipeline Products จำนวน 250 ตัวเป็นเวลา 7 ปี
มีการค้าใช้จ่ายต่อจ่ายเพิ่มขึ้นรวม 780.27 ล้านบาท ซึ่งเป็นยอดสะสมตลอดระยะเวลาคุ้มครอง

ภาคผนวก 2

ขอบเขตของสา Pipeline Products

ขอบเขตของยา Pipeline Products

กลุ่ม	รายละเอียดของการจำกัดความ ยาที่ได้รับสิทธิบัตรแล้วในต่างประเทศ แต่ยังไม่มีการจำหน่ายในประเทศไทย	ประมาณการ ^{***} จำนวน Pipeline (ตัว)
1	<p>ยาที่จำหน่ายในต่างประเทศแล้ว เฉพาะยาที่ยังมีอายุการคุ้มครองตามสิทธิบัตร ที่จลในประเทศแรก *.*.*</p> <ul style="list-style-type: none"> - ย้อนหลังไป 5 ปี - ย้อนหลังไป 7 ปี - ย้อนหลังไป 10 ปี - ย้อนหลังไม่จำกัดจำนวนปี 	<p>15-20</p> <p>60-80</p> <p>240-320</p> <p>300-400</p>
2	<p>ยาที่อยู่ระหว่างการวิจัยและพัฒนา และยังไม่มีการจำหน่ายในประเทศไทย (รวมยาที่ผ่านการศึกษาวิจัยในมนุษย์แล้วและอยู่ระหว่างการขอขึ้นทะเบียนยา ในต่างประเทศ</p> <ul style="list-style-type: none"> -**ย้อนหลังไป 5 ปี และคิดจำนวนตัวยาค่อยปี 30 ตัว " 5 ปี 40 ตัว " 5 ปี 50 ตัว - ย้อนหลังไป 7 ปี และคิดจำนวนตัวยาค่อยปี 30 ตัว " 7 ปี 40 ตัว " 7 ปี 50 ตัว - ย้อนหลังไป 10 ปี และคิดจำนวนตัวยาค่อยปี 30 ตัว " 10 ปี 40 ตัว " 10 ปี 50 ตัว 	<p>150</p> <p>200</p> <p>250</p> <p>210</p> <p>280</p> <p>350</p> <p>300</p> <p>400</p> <p>500</p>

กลุ่ม	รายละเอียดของการจำกัดความ	ยาที่ได้รับสิทธิบัตรแล้วในต่างประเทศ แต่ยังไม่มีจำหน่ายในประเทศไทย	ประมาณการ*** จำนวน Pipeline (ตัว)
3	กลุ่มที่ 1 + กลุ่ม 2		
	- ย้อนหลังไป 5 ปี และคิดจำนวนตัวยาต่อปี	30 ตัว	165-170
	" 5 ปี "	40 ตัว	215-220
	" 5 ปี "	50 ตัว	265-270
	- ย้อนหลังไป 7 ปี และคิดจำนวนตัวยาต่อปี	30 ตัว	270-290
	" 7 ปี "	40 ตัว	340-360
	" 7 ปี "	50 ตัว	410-430
	- ย้อนหลังไป 10 ปี และคิดจำนวนตัวยาต่อปี	30 ตัว	540-620
	" 10 ปี "	40 ตัว	640-720
	" 10 ปี "	50 ตัว	740-820
	- ย้อนหลังไม่จำกัดจำนวนปีและคิดจำนวนตัวยาต่อปี	30 ตัว	600-700
	" "	40 ตัว	700-800
	" "	50 ตัว	800-900

หมายเหตุ

- * 1. เป็นการประมาณการว่า
 ถ้าย้อนหลังไป 5 ปี โอกาสที่จะมี pipeline products เป็น 5% ของทั้งหมด (300-400 ตัว)
 ถ้าย้อนหลังไป 7 ปี โอกาสที่จะมี pipeline products เป็น 20% ของทั้งหมด (300-400 ตัว)
 ถ้าย้อนหลังไป 10 ปี โอกาสที่จะมี pipeline products เป็น 80% ของทั้งหมด (300-400 ตัว)
- ** 2. การย้อนหลัง นับจากก่อนวันที่ 30 กันยายน 2534 ไปถึงวันที่ได้รับจดทะเบียนสิทธิบัตรยานั้นในประเทศไทย
- *** 3. ประมาณการจำนวน Pipeline Products จากสถิติจำนวนตัวยาใหม่ (New Chemical Entities) ที่เกิดขึ้นในโลก สถิติจำนวนตัวยาใหม่ที่รับขึ้นทะเบียนในประเทศไทย และข้อมูลจากการสำรวจของผู้ประกอบการธุรกิจที่เป็นสมาชิกของสมาคมผู้ผลิตเภสัชภัณฑ์

ภาคผนวก 3

วิธีการคำนวณมูลค่าภาระค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพที่เพิ่มขึ้น

วิธีการคำนวณภาระค่าใช้จ่ายด้านยาที่ต้องจ่ายเพิ่มต่อตัวต่อปี (4.075 ล้านบาท)

1. รวบรวมปริมาณของยา Generic แต่ละตัวที่มีตัวยาเดียวกับยาใหม่ต้นตำรับ
 $= G_1, G_2, \dots, G_n$ เมื่อ $n = \text{Active Ingredient}$ ที่เป็นยาใหม่ตัวที่ n
2. ทาราคา price list ของยา Generic แต่ละตัว
 $= P_{o1}, P_{o2}, \dots, P_{on}$
3. ทาราคา price list ของยา Original แต่ละตัว
 $= P_{n1}, P_{n2}, \dots, P_{nn}$
4. เก็บรวบรวมข้อมูลแต่ละตัวจำนวน Y ปี
5. คำนวณหาภาระค่าใช้จ่ายด้านยาที่ต้องจ่ายเพิ่มต่อตัวต่อปีโดยใช้สูตร

$$\sum_{n=1}^N \frac{(P_{on} - P_{nn}) G_n}{NY}$$

เมื่อ $n = \text{Active Ingredient}$ ตัวที่ n

$N = \text{จำนวน Active Ingredient}$ ทั้งหมด

$Y = \text{จำนวนปีที่รวบรวมข้อมูล}$

วิธีการหารูปแบบการเกิดสะสมของยา Generic

1. นับจำนวน Active Ingredient ที่เป็นยาใหม่ที่เกิดขึ้นในแต่ละปี
2. นับจำนวน Active Ingredient ยา Generic ที่เป็นตัวยาตัวเดียวกันกับยาใหม่ ในข้อ 1. เมื่อเวลาผ่านไป n ปี โดยเก็บเป็นจำนวนสะสม
3. หา % การเกิดยา Generic ที่เกิดขึ้นในแต่ละปี โดยนำ ข้อ 2. มาหารด้วยข้อ 1.

วิธีการคำนวณภาระค่าใช้จ่ายด้านยาที่ต้องจ่ายเพิ่มเติมโดยดูจากจำนวน Pipeline Products และระยะเวลาที่ให้ความคุ้มครองเพิ่ม

V = ภาระค่าใช้จ่ายด้านยาที่ต้องจ่ายเพิ่มเติมต่อตัวต่อปี

= 4.075 ล้านบาทต่อตัวต่อปี

PP = จำนวน Pipeline Products ที่เลือกใช้

N = จำนวนปีที่ให้ความคุ้มครองเพิ่ม

R_n = % การเกิด Generic Products ในปีที่ n

$$\text{ภาระค่าใช้จ่ายด้านยาที่ต้องจ่ายเพิ่ม} = \sum_{n=1}^N PP \cdot R_n / 100 \cdot V$$

กรณีตัวอย่างเลือกใช้ PP = 421 ตัว

1. ให้ความคุ้มครองเพิ่มขึ้น 1 ปี (รวมสิทธิ 3 ปี)

$$\begin{aligned} \text{ภาระค่าใช้จ่าย} &= PP \cdot R_n / 100 \cdot V \\ &= 421 \times 10.53 / 100 \times 4.075 \\ &= 180.67 \text{ ล้านบาทต่อปี} \end{aligned}$$

2. ให้ความคุ้มครองเพิ่มขึ้น 2 ปี (รวมสิทธิ 4 ปี)

$$\begin{aligned} \text{ภาระค่าใช้จ่าย} &= \sum_{n=1}^2 PP \cdot R_n / 100 \cdot V \\ &= (421 \times 10.53 / 100 \times 4.075) + \\ &\quad (421 \times 12.63 / 100 \times 4.075) \\ &= 180.67 + 216.67 = 397.3 \text{ ล้านบาทต่อ 2 ปี} \end{aligned}$$

3. ให้ความคุ้มครองเพิ่มขึ้น 5 ปี (รวมสิทธิ 7 ปี)

$$\begin{aligned} \text{ภาระค่าใช้จ่าย} &= \sum_{n=1}^5 PP \cdot R_n / 100 \cdot V \\ &= PP \cdot V \cdot (R_1 + R_2 + R_3 + R_4 + R_5) / 100 \\ &= 421 \times 4.075 \times (10.53 + 12.63 + 15.79 \\ &\quad + 16.66 + 20.97) / 100 \\ &= 1313.98 \text{ ล้านบาทต่อตัวต่อ 5 ปี} \end{aligned}$$

ภาคผนวก 4

ประสบการณ์การชั่งชั่งทางการค้าที่สหรัฐอเมริกาเน้นการกับประเทศอื่น

ประสบการณ์การข่มขู่ทางการค้า
ที่สหรัฐอเมริกาดำเนินการกับประเทศอื่น

บราซิล

1. ข้อกล่าวหา สหรัฐฯ กล่าวหาว่าบราซิลไม่ให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาอย่างพอเพียง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ไม่คุ้มครองผลิตภัณฑ์ยาและกรรมวิธีการผลิต ทั้งสองประเทศได้เจรจากันในเรื่องนี้ในระหว่างปี 2529-2531 แต่ไม่ประสบความสำเร็จ เพราะบราซิลไม่ยอมผ่อนปรนโดยอ้างว่ากฎหมายคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาของบราซิลสอดคล้องกับอนุสัญญากรุงเบอร์น และกรุงปารีส

2. การดำเนินการตอบโต้โดยสหรัฐฯ

1) สหรัฐฯ ประกาศในวันที่ 22 กรกฎาคม 2531 รายชื่อสินค้าที่ประสงค์จะขึ้นกำแพงภาษี เพื่อทำความเสียหายให้กับการส่งออกของบราซิลให้ได้ 39 ล้านเหรียญสหรัฐต่อปี โดยตามระเบียบของกฎหมายสหรัฐฯ ฝ่ายบริหารต้องประกาศก่อนเพื่อให้สาธารณชนของสหรัฐฯ มาพิจารณาว่ารายชื่อสินค้าเหล่านั้น เหมาะสมหรือไม่ การใช้มาตรการนี้ใช้ตามมาตรา 301 ของกฎหมายการค้าปี 1974

2) แม้เพียงประกาศว่าจะขึ้นภาษี ก็ได้ทำความปั่นป่วนให้วงการค้าในบราซิล รัฐบาลบราซิลจึงขอเจรจากายใต้เกตต์ เมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2531 เพื่อหาทางยุติเรื่องนี้ แต่สหรัฐฯ ไม่ยอมเจรจา โดยให้เหตุผลว่ายังไม่ได้เรียกเก็บภาษีศุลกากร จึงยังไม่มีความเสียหายที่แท้จริงเกิดขึ้นกับการค้าของบราซิล

3) หลังจากการ Public Hearing รายการสินค้านี้ดังกล่าวแล้ว รัฐบาลสหรัฐฯ ก็ได้ประกาศเมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2531 ที่จะเรียกเก็บภาษีศุลกากร 100 เปอร์เซ็นต์จากสินค้าบราซิล รายการ Non-benzenoid drugs, ผลิตภัณฑ์กระดาษ และสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งตามปกติสหรัฐฯ เรียกเก็บภาษีประมาณ 0 ถึง 5 เปอร์เซ็นต์

4) สหรัฐฯ ยอมเจรจากับบราซิลเป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2531 แต่ไม่มีผล

5) บราซิลร้องขอให้เกตต์ตั้งคณะลูกขุนเพื่อพิจารณาตัดสินการกระทำของสหรัฐฯ โดยขอครั้งแรกในวันที่ 20 ธันวาคม 2531 และครั้งที่ 2 ในวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2532 แต่สหรัฐฯ ได้ใช้สิทธิไม่ยอมรับการตั้งคณะลูกขุนทั้งสองครั้ง

(หมายเหตุ : ในปัจจุบัน กฎใหม่ของเกตต์ให้สิทธิสหรัฐฯ ปฏิเสธเพียงครั้งเดียว)

6) การตั้งคณะลูกขุนกระทำสำเร็จในวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2532 แต่คณะลูกขุนพิจารณาได้ไม่มากนักก็ปรากฏว่าสหรัฐฯ และบราซิลได้ยอมประนีประนอมกัน บราซิลจึงได้มาขอถอนฟ้องเมื่อวันที่ 4 กันยายน 2533 คณะลูกขุนจึงหยุดพิจารณา แต่บราซิลและสหรัฐฯ ไม่ยอมเปิดเผยว่าได้ตกลงในเรื่องใด

3. ผลลัพธ์

1) แม้จะไม่เคยมีการประเมินความเสียหายต่อบราซิลอย่างจริงจัง แต่จะเห็นได้ว่าเมื่อประกาศตอบโต้ได้ใช้เวลากว่า 2 ปี จึงสามารถเจรจาตกลงกันได้อีก ในระหว่างนี้ได้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่การค้าบราซิลไปแล้ว

2) เมื่อเดือนเมษายน 2536 สหรัฐฯ ก็ได้กำหนดให้บราซิลอยู่ในรายการ Priority Foreign Countries เป็นปีแรก โดยกล่าวหาว่า บราซิลไม่ให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา ทางด้านผลิตภัณฑ์ยา อาหาร สารเคมี และกรรมวิธีการผลิตสิ่งเหล่านี้ นอกจากนี้ก็ได้กล่าวหาว่าคุ้มครองคอมพิวเตอร์ซอฟต์แวร์สั้นเกินไปเพียง 25 ปี และการบังคับใช้กฎหมายลิขสิทธิ์ไม่มีประสิทธิภาพ

ประเทศจีน

1. ข้อกล่าวหา จีนไม่ให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาอย่างเพียงพอ โดยเฉพาะการไม่ให้ความคุ้มครองผลิตภัณฑ์ยา และไม่ให้ความคุ้มครองงานลิขสิทธิ์ของสหรัฐฯ โดยเฉพาะสิ่งบันเทิงเสียง

2. การตอบโต้ จีนเป็นตัวอย่างหนึ่งที่สหรัฐฯ ใช้มาตรา 301 ช่มชู้แล้วได้ผล เนื่องจากจีนไม่ได้เป็นสมาชิกแอกตต์ จึงไม่สามารถใช้แอกตต์เป็นเกราะกำบังได้ โดยสหรัฐฯ ได้ใช้วิธีช่มชู้ด้วยการประกาศรายการสินค้าที่จะตอบโต้ ซึ่งมูลค่าส่งออกรวม 400 ล้านเหรียญสหรัฐฯ การกระทำดังกล่าวได้ก่อให้เกิดความเสียหายต่อการค้าของจีนอย่างมาก

3. การดำเนินการของจีน ในที่สุด จีนจึงยอมทำความตกลงกับสหรัฐฯ โดยยอมปฏิบัติตามข้อเรียกร้องของสหรัฐฯ เพื่อหลีกเลี่ยงการตอบโต้ทางการค้า ดังนี้

(1) จะต้องเสนอร่างแก้ไขกฎหมายลิขสิทธิ์ ให้ความคุ้มครองสิ่งบันทึกเสียง โดยจะต้องเข้าเป็นภาคีอนุสัญญากรุงเบิร์น ฉบับแก้ไข ณ กรุงปารีส และภาคีอนุสัญญานครเจนีวา

(2) จะต้องเสนอร่างแก้ไขกฎหมายสิทธิบัตร ให้มีผลบังคับใช้ภายในวันที่ 1 มกราคม 2536 โดยปฏิบัติตามอนุสัญญากรุงปารีส และให้ความคุ้มครองผลิตภัณฑ์ยาและสารเคมีการเกษตรที่ได้จดทะเบียนไว้ในประเทศสหรัฐฯ ในช่วงปี 2525-2535 โดยให้สิทธิครองตลาดเพียงผู้เดียวเป็นระยะเวลา 7 1/2 ปี ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2536

(3) ให้ความคุ้มครองความลับทางการค้า โดยเสนอร่างกฎหมายต่อสภาฯ ภายในวันที่ 1 มิถุนายน 2536 และให้มีผลบังคับใช้ภายในวันที่ 31 ธันวาคม 2536

4. ผลการดำเนินการ สหรัฐฯ ยกเลิกการตอบโต้ และได้ประกาศถอนชื่อเงินออกจาก PFC โดยให้อยู่ในบัญชีรายชื่อประเทศที่ต้องจับตามอง (Watch List หรือ WL) เมื่อเดือนมกราคม

ภาคผนวก 5

การศึกษาความเสียหายหรือภาวะด้านยาที่ต้องจ่ายเพิ่ม
ในกรณีการรักษาผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยโรคเอดส์

การศึกษาความเสียหายหรือภาวะด้านยา
ที่ต้องจ่ายเพิ่มในกรณีการรักษาผู้ติดเชื้อ
และผู้ป่วยโรคเอดส์

สารบัญ

หน้า

หลักการและวิธีการ	1
แหล่งข้อมูลการศึกษา	1
ข้อสมมุติในการศึกษา	1
ขั้นตอนและวิธีวิเคราะห์	2
ตารางแสดงผลกระทบกรณีให้การรักษาเฉพาะผู้ป่วยเอดส์ที่มีอาการแล้ว	3
ตารางแสดงผลกระทบกรณีให้การรักษาผู้ติดเชื้อเอดส์	4
ข้อมูลการคาดการณ์จำนวนผู้ติดเชื้อเอดส์และผู้ป่วยโรคเอดส์	5

การศึกษาความเสียหายหรือภาระด้านยาที่ต้องจ่ายเพิ่ม

ในกรณียารักษาผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยโรคเอดส์

(ศึกษาเฉพาะยาต้านเชื้อไวรัสเอดส์เท่านั้น ไม่รวมการใช้ยาสำหรับการรักษาโรคติดเชื้อฉวยโอกาส เช่น ยารักษาวัณโรค ปอดบวม การติดเชื้อรา ฯลฯ ที่ต้องใช้ในผู้ป่วยโรคเอดส์)

หลักการและวิธีการ

ในการประเมินภาระด้านยาที่ต้องจ่ายเพิ่มใช้หลักการและวิธีการเหมือนกับกรณีศึกษาทั่วไป

แหล่งข้อมูลการศึกษา

1. ข้อมูลทางระบาดวิทยาที่กองระบาดวิทยาและกองควบคุมโรคเอดส์ได้ร่วมกันประมาณการจำนวนผู้ติดเชื้อเอดส์และผู้ป่วยโรคเอดส์ในแต่ละปี ซึ่งมีข้อมูลตั้งแต่ปี 2530-2548 ตัวอย่างเช่น ในปี 2543 คาดการณ์คนไทยติดเชื้อเอดส์ถึง 3 ล้านคน และมีผู้ป่วยโรคเอดส์ถึง 94,149 คน
2. ข้อมูลค่าใช้จ่ายยาต้านเชื้อไวรัสเอดส์ตัวหลักที่ใช้กันในปัจจุบัน (ยา AZT) โดยใช้ราคาขายส่ง AZT ในปี 2536 = 38.5 บาท/แคปซูล

ข้อสมมติในการศึกษา

1. ในอนาคตมียาต้านเชื้อไวรัสเอดส์ ออกมาใหม่และใช้ได้ผลดีแทน Retrovir (AZT)
2. สมมติให้ยาต้านเชื้อไวรัสเอดส์ตัวใหม่ (ยาต้นแบบ) ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต มีค่าใช้จ่ายด้านยาเท่ากับ AZT
3. เมื่อมียาชื่อสามัญเข้ามาแข่งขัน สมมติให้ยาต้นแบบมีส่วนแบ่งการตลาด 40% ยาชื่อสามัญมีส่วนแบ่งการตลาด 60%
4. ราคายาที่วิเคราะห์คงที่ตลอดเวลาที่ทำการศึกษา

ขั้นตอนและวิธีวิเคราะห์

1. อาศัยข้อมูลทางระบาดวิทยาที่ได้มีการคาดการณ์จำนวนผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยโรคเอดส์ในแต่ละปี ซึ่งมีข้อมูลตั้งแต่ปี 2530-2548
2. ศึกษาข้อมูลค่าใช้จ่ายของยาต้านเชื้อไวรัสเอดส์ตัวหลักที่ใช้กันในปัจจุบัน (ยา AZT) ซึ่งพบว่าขณะนี้ใช้ AZT 5 caps ต่อวันทุกวัน ตลอดชีวิต ราคาขายส่ง AZT ปี 2536
= 38.5 บาท/caps ดังนั้นรวมค่าใช้จ่ายยา AZT ใน 1 ปี
= 5 caps/day x 365 days/yr x 38.5 baht/caps
= 70,262.5 บาทต่อปี
3. คำนวณมูลค่าการใช้ยาต้นแบบที่เกิดขึ้นใหม่ ที่จะต้องใช้สำหรับการรักษาผู้ติดเชื้อ 10%, 20%, 30%, 40% ของจำนวนผู้ติดเชื้อทั้งหมด หรือรักษา 100% ของผู้ป่วยเอดส์ที่มีอาการ (คิดค่าใช้จ่ายยาต้นแบบเท่ากับยา AZT)
4. คำนวณมูลค่าการใช้ยาต้นแบบและยาชื่อสามัญ เมื่อมียาชื่อสามัญเข้าแข่งขันในตลาด โดยให้ราคาขายชื่อสามัญเป็น 30%, 40% และ 50% ของราคาขายต้นแบบ สำหรับการรักษาผู้ติดเชื้อ 10%, 20%, 30%, 40% ของจำนวนผู้ติดเชื้อทั้งหมด หรือรักษา 100% ของผู้ป่วยเอดส์ที่มีอาการแล้ว และให้ยาต้นแบบมีส่วนแบ่งการตลาด 40% ยาชื่อสามัญมีส่วนแบ่งการตลาด 60%
5. คำนวณมูลค่าผลต่างของข้อ 3 และ 4 จะเป็นค่าใช้จ่ายที่ต้องจ่ายเพิ่ม ถ้ามีการผูกขาดยาต้นแบบ
6. ผลการศึกษาปรากฏตามเอกสารที่แนบ โดยข้อมูลนี้เริ่มคิดเมื่อมียาต้นแบบเกิดขึ้นในตลาดประเทศไทยในปี 2538 ถ้ายาต้นแบบเกิดขึ้นช้ากว่านี้มูลค่าความเสียหายจะมากขึ้นด้วยเหตุผลทางด้านระบาดวิทยา

ตารางแสดงการลดภาษีค่าจ้าง ค่าเช่าสื่อโทรทัศน์ที่เพิ่มขึ้น สำหรับรักษา
เฉพาะผู้ป่วย AIDS เท่านั้น (หน่วยเป็น ล้านบาท)

ราคาขายต่อหน่วย ต่อราคาขาดต้นแบบ	จำนวนปีที่ให้สิทธิผูกขาดเพิ่มจากเดิม (2 ปี)				
	1 ปี (พ.ศ. 2540) ^m	2 ปี (พ.ศ. 2540-2541)	3 ปี (พ.ศ. 2540-2542)	4 ปี (พ.ศ. 2540-2543)	5 ปี (พ.ศ. 2540-2544)
0.3:1	1,489.9	3,430.7	5,013.2	8,591.6	<u>11,691.1</u> *
0.4:1	1,277.1	2,940.6	4,902.7	7,364.2	10,020.9
0.5:1	<u>1,064.2</u>	2,450.5	4,152.3	6,136.0	8,350.0

^m ปีเกิด 2 ปีแรก (ปี 2538-2539) ที่ขาดแต่ได้รับคืนการคุ้มครองทางข้อมูลอยู่แล้ว
^{} วิธีการคำนวณตาราง: ยกตัวอย่างเช่น ถ้าคุ้มครองขาดต้นแบบ เป็นเวลา 7 ปี ตั้งแต่ปี 2538-2544 (ให้สิทธิผูกขาดเพิ่มขึ้น
จากเดิม 5 ปี ตั้งแต่ปี 2540-2544) และราคาขายต่อหน่วยถูกเป็น 30% ของราคาขาดต้นแบบ จะมีภาระค่าใช้จ่าย
ที่ต้องเพิ่มขึ้นรวม 11,691.1 ล้านบาท ซึ่งเป็นยอดสะสมตลอดระยะเวลาคุ้มครอง

ตารางแสดงการคาดการณ์ค่าใช้จ่ายด้านเชื้อไวรัสเอดส์ที่เพิ่มขึ้น สำหรับบุคคลเชื้อ HIV
(หน่วยเป็น ล้านบาท)

จำนวนเปอร์เซ็นต์ ผู้ติดเชื้อ HIV ที่ได้รับการรักษา	จำนวนปีที่ให้สิทธิผูกขาดเพิ่มเติมจากเดิม (2 ปี)				
	1 ปี (พ.ศ. 2540)	2 ปี (พ.ศ. 2540 -2541)	3 ปี (พ.ศ. 2540 - 2542)	4 ปี (พ.ศ. 2540 -2543)	5 ปี (พ.ศ. 2540 - 2544)
	ราคาขายซื้อ สารยับยั้งไวรัส ยาต้านเอดส์				
10%	0.3:1 7,200.9	15,192.6	23,735.9	32,509.0	41,520.2
	0.4:1 6,172.3	13,022.2	20,345.1	27,933.4	35,595.6
	0.5:1 5,143.6	10,851.8	16,954.2**	23,277.8	29,662.9
40%	0.3:1 28,003.9	60,770.4	94,943.8	130,356.1	166,112.7
	0.4:1 24,609.1	52,088.9	81,380.4	111,733.8	142,382.3
	0.5:1 20,574.3	43,407.4	67,816.9	93,111.5	118,651.9

ไม่คิด 2 ปีแรก (ปี 2538-2539) ที่ขาดแล้วที่ได้รับการคุ้มครองทางอ้อมอยู่แล้ว

** วิธีการคำนวณตาราง
ผูกค้ายาต้านเอดส์ โดยผู้คิดเชื้อ HIV เพียง 10% ของผู้คิดเชื้อทั้งหมดที่ได้รับการรักษา และภาคของ
คุ้มครองยาต้านเอดส์เป็นเวลา 5 ปี ตั้งแต่ปี 2538-2542 (ให้สิทธิผูกขาดเพิ่มจากเดิม 3 ปี ตั้งแต่
ปี 2540-2542) และราคาขายซื้อสารยับยั้งเอดส์เป็น 50% ของราคาขายตามแบบ จะมีภาระค่าใช้จ่ายที่ของ
ทั้งหมด 16,954.2 ล้านบาท ซึ่งเป็นยอดสะสมตลอดระยะเวลาคุ้มครอง

ข้อมูลด้านระบาดวิทยา

ตารางที่ 1 Current HIV and current AIDS

พ.ศ.	Current HIV	Current AIDS
2530	1,101	0
2531	10,866	3
2532	48,800	38
2533	142,412	250
2534	315,440	1,037
2535	574,746	3,086
2536	916,022	7,202
2537	1,306,835	14,015
2538	1,714,039	23,750
2539	2,101,858	36,140
2540	2,440,167	50,488
2541	2,708,077	65,767
2542	2,895,046	80,734
2543	3,000,000	94,149
2544	3,029,170	105,031
2545	2,993,371	112,843
2546	2,905,410	117,534
2547	2,778,043	119,447
2548	2,622,637	119,165

หมายเหตุ

1. Current HIV หมายถึงจำนวนผู้ติดเชื้อรายใหม่ในปี + จำนวนผู้ติดเชื้อยกยอดมาจากปีก่อน - จำนวนผู้ติดเชื้อที่ตายในปี
2. Current AIDS หมายถึงจำนวนผู้ป่วยรายใหม่ในปี + จำนวนผู้ป่วยยกยอดมาจากปีก่อน - จำนวนผู้ป่วยที่ตายในปี

